

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MINDEBLADE

OM

GERHARD FAYE

AMTMAND OG DIGTER

UDGIVNE AF

CHR. HEILSKOV

THISTED 1925

I KOMMISSION HOS BOGHANDLER EJNAR DOEST

GERHARD FAYE

MINDEBLADE

OM

GERHARD FAYE

AMTMAND OG DIGTER

UDGIVNE AF

CHR. HEILSKOV

THISTED

I KOMMISSION HOS EJNAR DOEST

1 9 2 5

Date's Bogtrykkeri - København K.

INDLEDNING.

Snart i fire Snese Aar har „den gamle Amtmand“
Støv hvilet i dets vedbendbegroede Gravhøj paa
Thisted Kirkegaard, medens „hans lyse Aand“ (som
hans efterladte Venner udtrykte det) forlængst er dra-
get bort paa sin Rejsfærd mod stedse lysere Lande.

Nu er Gerhard Fayes Navn for de allerfleste en
tom Klang; men saadan har det ikke altid været. Der
var en Tid, da hans Navn var æret og agtet blandt
høje og lave paa Grund af hans store og gode Hand-
linger som Embedsmand og i endnu højere Grad som
Menneske. Længe holdt Mindet sig i Thisted Amt om
den Mand, der mere end nogen anden følte sig som
en Fader for den Befolkning, hvis Velfærd var ham
betroet. Ja, endnu gaar der Frasagn om den gamle
Amtmand ud over Thylands Høje og Sletter. Og ved
selve Thisted By grønnes hvert Aar den store og fro-
dige Plantage, som Faye lod anlægge, og som for et
Par Aar siden kunde fejre sit 100-Aars Jubilæum. Herinde
i den skyggefulde Park staar den i 1853 oprejste Buste
af den blide Menneskeven, hvem et helt Amts Befolk-
ning hang ved i Kærlighed, og ved hvis Bortgang de
sørgede af et oprigtigt Hjærte. Men den fremmede
Turist, der vandrer gennem Parken, Byens Stolthed,
stanser foran Busten og læser et ukendt Navn.

Dog, den vaagnende Sans for Fortiden og dens
Minder har nu atter draget Gerhard Fayes Liv og
Virksomhed frem af Glemselens Mørke. Først har Jens
Damgaard i Klim i „Historisk Aarvog for Thisted Amt“

1909, S. 89—99 skrevet en særlig for Thyboere interessant Artikkel om Fayes offentlige Virksomhed som Amtmand; dernæst har den norske Litteraturhistoriker Alf Harbitz sat sin Landsmand et sjældent smukt Minde i Tidsskriftet „Edda“ 1915, 2. Bd., S. 265—90 under Titlen: „Gerhard Faye, en glemt Digter“.

For et Par Aar siden kom jeg i Besiddelse af en Bunke gamle Familiepapirer, skænket mig af min Morbroder, fhv. Regnskabsfører i Hjørring Vilhelm Faye, en Sønesøn af Gerhard Faye. Ved et nøjere Gennemsyn af disse Papirer fandt jeg et lille Hæfte indeholdende dels en selvbiografisk Skildring af Gerhard Faye, omfattende hans yngre Aar, dels en fortsat Beretning om hans Levnedsløb og Virksomhed i Thisted Amt indtil hans Død i 1845. Dette biografiske Eftermæle er forfattet af Fayes mangeaarige men meget yngre Ven og Aandsfrænde Provst Djørup i Vester Torup. Baade Fayes Selvbiografi og Djørups Skildring er skrevet med samme fine, letlæselige Haand, antagelig sidstnævntes. Fayes eget Manuskript, som Djørup har afskrevet, er nu formodentlig gaaet tabt ligesom de „Strøbemærkninger om hans Embedsvirksomhed og offentlige Liv“, som Djørup omtaler i sin Fortale. Endvidere fandtes i et særligt Læg og skrevet med en anden Haand tre Taler, holdt ved Fayes Begravelse af Djørup og hans to Embedsbrødre, Pastor Holst og Provst Michelsen. At det har været Provst Djørups Agt at udgive i Trykken disse samlede Mindeblade om hans gamle Ven og Velynder, fremgaar tydeligt af flere Steder i Teksten. Denne Udgivelse naaedes imidlertid aldrig, uvist af hvilken Grund; og de gamle gulnede Blade forelægges nu her for en senere Slægt end den, for hvilken de oprindelig var bestemt. De var tænkt udgivne som Læsning for Fayes store Venne-

kreds til et Minde for alle dem, der havde staaet ham nær offentligt eller privat; nu henvender de sig til det stadigt voksende Publikum, der med Andagt fordyber sig i Studiet af Fortiden og søger at bevare alle gamle Minder, der har blivende Værd. Og til disse Minder hører Gerhard Fayes Navn.

Disse Blade fra Fortiden begynder med, at den gamle Amtmand og Digter — „Wessels, Prams og Rahbeks Ven“ — beskedent og stilfærdigt fortæller om sit Livs Glæder og Sorger, saadan som det sømmer sig en Mand af en fin gammel Kulturslægt. Hvor Faye nedlægger Pennen, gribes den af hans fuldtro Ven Provst Djørup; og den Sympati, man allerede har faaet for den ædle og milde gamle Embedsmand, bliver ikke mindre, naar man læser Provstens Skildring. Han har lutter Lovord om den afdøde, og det tjener hans gode Hjærte til Ære. Jeg vilde gærne paa dette Sted bringe en kort Livsskildring af den nu ogsaa forlængst afdøde Provst, men det er kun lidt, jeg ved at fortælle.

Christian Djørup blev født i Korup Mølle (Visborg Sogn) ²⁰/₇ 1804 som Søn af Laurs Chr. D., siden Ejer af Hindsels og Aunsbjerg, og Anna Sophie Stilling. Han blev Student fra Viborg 1824, teologisk Kandidat 1828 og s. A. Adjunkt ved Viborg Katedralskole. I 1832 blev han udnævnt til Sognepræst i Hassing og Villerslev i Thy, og 1841 forflyttedes han til Klim, Torup (hvor Præstegaarden siden 1820 ligger) og Vust sammesteds. Aaret efter blev han Provst i V. og Ø. Han-Herreder. 1851 blev Djørup forflyttet til Hjørnings St. Hans og St. Olai Kirker og blev s. A. Provst i Vennebjerg og Horns Herreder. Endelig blev han 1863 forflyttet til Karlebo i Nordsjælland og blev s. A. Provst i Lyng-Kronborg Herred. Den ²¹/₁₀ 1878 fejrede han

sit 50-Aars Embedsjubilæum og døde $\frac{8}{1}$ 1879 som Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd. Wiberg fortæller i sin „Præstehistorie“, at Provst Djørup var meget afholdt i Klim (med Anneksen).

Dette var Djørups gejstlige Løbebane. Men han har vistnok særligt indlagt sig Fortjeneste paa Landbrugets Omraade. Damsgaard fortæller i sin ovenfor nævnte Afhandling, at Provsten paa Fayes Opfordring skrev en Mængde Landbrugslitteratur. Er denne trykt findes den formodentligt i Datidens Blade og Tidsskrifter*). Af selvstændigt trykte Skrifter har han udgivet: „Thisted Amt beskrevet“, Kbh. 1824, og „Prædiken, holdt ved Landemodet i Aalborg, d. 5. Juli 1848“. Aalb. 1848.

Af Djørups Ligtale fremgaar det, at han har kendt Faye fra sin Barndom. Det har vel været medens Faderen var Ejer af Herregaarden Hindsels paa Thyholm. Forøvrigt var der en Slags Familietilknytning mellem de to Mænd, idet Djørups 1. Hustru, Frantsine Kirstine Holst (f. 1808), var Søster til Fayes ældste Søns, Byskriver Andreas Emil Stockfleth Fayes, Hustru Nicoline Severine Holst (Døtre af Købmand i Thisted Lars Hilman H.).

Efter Djørups Skildring af Fayes Embedsvirksomhed følger hans egen samt hans Embedsbrødre Pastor Holdts og Provst Michelsens Mindetaler ved den gamle Konferensraads Baare. Vi fornemmer i disse tre Taler et Pust af den rationalistiske Tids Aand og Tænkemaade og faar gennem dem Indtryk af tre Hædersmænd. De gamle rationalistiske Præster er i vore Dage kommen lidt for meget i Vanry. Man glemmer, at disse Sjælesørgeres Liv og Virksomhed ofte var

*) I Erslews Forfatter-Lexicon (indtil 1858) nævnes dog kun de selvstændigt trykte Skrifter.

præget af en Menneskekærlighed og human Tolerance, som man i vore Dage kunde have god Grund til at efterligne.

For ikke at tynde Skildringen har jeg udeladt disse Taler med deres efter Tidens Skik noget blomstrende Sprog, saa meget mere som de ikke bringer synderligt nyt biografisk Stof. Som en Slags Postludium havde jeg tænkt at føje de Digte til Fayes Ære, som jeg har kunnet opspore, men for at spare Plads har jeg kun anført det mest karakteristiske in extenso. Disse Poesier er kunstnerisk set af meget forskellig Værd, men velmente er de ubetinget alle. Ogsaa de bringer med sig en Duft fra „en ældre Old“, som Faye vilde udtrykke det. Der er dog intet af disse Digte, der i rørende naiv Skønhed kan maale sig med P. Henrichsens „Bondeskaens Tanker ved Amtmand Fayes Liig“. Disse Vers er sprungne lige ud af Hjertet.

Faye selv hører til denne ældre Old. Og det gør hans Digtning ligeledes. Denne er ofte berørt i de efterfølgende Mindeblade; men ingen at dem, som har Ordet, er gaaet nærmere ind paa den. Man affinder sig med den med en kort, venligsindet Anerkendelse. Det har jo heller ikke været de brave Mænds Opgave at være Litteraturkritikere. Det kunde maaske være passende paa dette Sted at give en kort Udsigt over Fayes Forfatterskab. De, der maatte ønske at læse en fyldestgørende Bedømmelse af hans Digtning, henvises til Alf Harbitz' føromtalte med dyb Forstaaelse skrevne Afhandling i „Edda“. Jeg vil dog citere de Ord, hvormed Harbitz indleder sit Arbejde — de giver ligesom hans Synspunkt i en Hovedsum:

„Gerhard Faye er et ukjendt navn. Han hørte til det Norske Selskaps digtere. Literaturhistorikerne har ofret et grundig studium paa denne kreds; men han er glemt.

Han er glemt med urette. Rigtignok fandt han hverken beundrere eller efterlignere i sin samtid, han satte ikke spor efter sig, og bare brudstykker av hans lille produktion har værdi. Men disse brudstykker vidner til gjengjæld om et sjældent talent, en mærkelig fin kunstnerisk evne.“

Fayes samlede Skrifter* udkom i Aarene 1822—23 i 4 Dele under Titlen „Amtmand og Ridder Gerhard Fayes litteraire Arbeider“ — 1ste Del paa Assessor P. S. Martins, de øvrige paa Hofboghandler Beekens Forlag. De enkelte Dele er følgende:

Deel 1: Kjærminderne. En Samling af Gerhard Fayes adspredte og overblevne Digte. Lyngby 1822. 16 + 164 S.

Deel 2: Clementine af Porcella. Sørgespil i fem Handlinger. Kbh. 1823. 10 + 292 S.

Deel 3-4: Panurgia. En philosophisk og poetisk Mythe. Deel 1-2. Kbh. 1823. 30 + 153; (4 +) 166 S.

Man behøver blot at læse en Side af Fayes Digte for at opdage i hvilken Tidsalder, man er hensat. Her vimler det af „bleg Vemodighed“, „det sorrigsvangre Bryst“, „ømme Taarer“ og „mit qualte Hjerter“. Faye har i det hele taget sin Styrke i det elegiske. Betegnende er i saa Henseende især Digtene „Udsigterne“, „Forvandlingen“ og Balladen „Signe Gevarsdatter“. Men man opdager snart i Fayes Digtning en Kærlighed til Naturen, som er mere ægte, end den plejer at være det hos Datidens Digttere. Meget smukt fremtræder den saaledes i Digtet „Morgenen“, hvor Forfatteren beskriver sin Barndomsegn ved Øvrebø i Norge:

*) Enkelte Digte blev dog ikke optagne heri, men findes trykte i Minerva og andre af Datidens Tidsskrifter.

O skjønnne Morgengry! jeg knæler for Din Magt,
 Og i Din Virksomhed min hele Sjel sig taber;
 Du som en ny Natur med nye Kræfter skaber,
 Og blander Nattens Mulm med Dagens gyldne Pragt.
 Du reddede mig ud af Phantasiens Tvang,
 Og lagde Styrke ned i hver en slappet Sene;
 Tungt føler jeg min Gjæld. Antag da denne Sang!
 Snart skal et bedre Chor med mig sin Sang forene.

En meget tiltalende Hjemstavnskærlighed og Glæde over den frie og ubetvungne Natur kommer til Orde i disse Linjer:

Du Gratie! o Du, som priste tidt Dit Held:
 At see Naturens Kreds fra lave Blomsterhynde!
 Hvad om Du saae min Egn! hvad om Du saae mit Fjeld!
 Du skulde skrækkes først; men siden Norge ynde.

Siig, kjedes Du ei snart, naar blandt det mørke Løv
 Du gaaer, Pomona lig, og med Beundring skuer
 Naturens tvungne Pragt i kunstig skaarne Buer,
 Og dypper dine Trin i buntet Blomsterstøv?
 Mens Skovens mørke Pragt og Kildens lette Sur
 Sln Yndling derimod med varig Glæde lønner.

Men Forfatterens panteistiske Naturglæde hæver hans Digt til endnu sublimerer Højder. Det bliver til en Hymne til Solen, til Gud i Naturen:

Syng ikkuns Solens Lov, og følg Naturens Bud,
 Da Skjønsonhed og Tak Din smukke Sang besjæler!
 Naar Du og Ynkas* Børn for Solens Trone knæler,
 Saa knæler jeg for Dig, min Skaber og min Gud!
 Du som paa Toppen hist af denne unge Skov
 Din rige Almagts Glands i gyldne Straaler spreder,
 Hvor Skovens Sangere sin Lykke og Din Lov
 I yndig Harmoni med fælles Sang udbreder.

*) Inkaernes.

Et Vers som nedenstaaende henleder uvilkaarligt
Tanken paa „Rungsteds Lyksaligheder“:

Jeg her fra det svale
Let-bævende Espeløvs Skygge
Seer Solen at dale
Bag Bjergenes blaalige Rygge;
Tusmørket omringer
Med taagede Vinger
Mit vajende Løv, og den susende Sø
Omfavner min eensomme Ø.

Faye delte selv sine Digte i de alvorlige og de muntre. De sidste er der færrest af, men det er maa-ske nok dem, der læses lettest af et almindeligt Nutidsmenneske. Paa det humoristiske Omraade synes Fayes særlige Felt at være den løsslupne Kaadhed og den galante Spøg. Den første er vistnok noget forceret. Det er ligesom han, naar Tungsindigheden bliver for stærk, tvinger sig til at „slaa Gækken løs“. Han siger selv derom:

Nei, skjønt jeg ikke er den Mand,
Som jubelerer stærkt i Sjælen;
Saa giver jeg dog Sorgen Hælen,
Saa tidt jeg nogenlunde kan.

Og gjør mig glad med Sang og Viin,
Saa tidt mig Himlen vil tilstæde
At hente mig en liden Glæde
Fra mine Venners Magazin.

Det ironisk-spøgefulde Galanteri synes at være Faye medfødt — men det hørte maaske til Tidsaanden. Meget morsomt er dette Impromptu:

TIL WILHELMINE.

Naar Amor nu og da med Jordens Sønner spøger,
Ved evig Spas og Leeg tilsidst han kjeder sig;
Men naar han falder paa at more sig med mig,
Er ingen Ende paa hans Løier.

Nys blæste jeg ad Sorg, og loe ad Elskovs Pine,
 Og næred' i min Barm en reen og varig Frost;
 Da kjørte Skæbnen Dig, o skønne Wilhelmine!
 Og al Din Yndighed herhid med Lollands Post.

Og Digtet ender med følgende elegant og vittigt
 turnede Linjer:

Men det, som meer end alt mig dræber,
 Og som min Død tidobbelt bitter gjør:
 Tidt gav man mig adres paa Dine skønne Læber;
 Men aldrig saae jeg prompt honeur.

Satiren dyrker Faye ogsaa med Held; men den er
 aldrig bidende. Pessimistisk kan han derimod være,
 som f. Eks. hvor han i en Fodnote bemærker om
 Ovid: „Han blev, formedelst sine ublue Kjærligheds-
 viser, drevet i Landflygtighed, hvor han siden skal
 være funden død i en Rendesteen, Geniets alminde-
 lige Grav.“ Et af de morsomste satiriske Digte er
 „Musens Asylum“ (fra 1790), der tillige har kulturhi-
 storisk Interesse. Det er en Skildring af Tilstandene i
 Datidens Vardø, der jo unægtelig synes at have været
 lidt antikverede:

Her seer man ofte Landets Adel vanke,
 Festlige, stive, klædt i Kallemanke;
 Her gaaer Parykken og den stive Kjole
 Endnu i Skole.

— — — —
 Her fandt en stakkels huusvild Nakkepude
 Endnu et Fristed, da alt Haab var ude;
 Her har Dormøser, Jakker og Modester
 Templer og Præster.

Her tændes ofte Elskovs kjelne Lue,
 Snart i en Skindpelts, snart i foret Hue;
 Kort sagt: her blomstrer hvadsomhelst paa Kloden
 Ei er i Moden.

Kom da, min Muse! Du som graadig higer
 Efter Beundring, liig de gamle Piger,
 Skjøndt at Din Pande alt for længe siden
 Rynkes af Tiden.

Fly til de Klipper, hvor ei mørke Oder
 Synges af Barder efter Klopstocks Noder;
 Hvor Fader Sigvarts smægtende Idyller
 Aldrig fortryller.

o. s. v.

Faye har, som vi ovenfor har set, ogsaa forsøgt sig som Skuespildigter. Hans Sørgespil „Clementine af Porcella“ er aldrig bleven opført; og Faye mente selv, at det næppe egnede sig dertil. Inspirationen til Stykket er hentet fra den franske Revolutions blodigste Periode, men Scenen er henlagt til Italien. Det er for Resten et Stykke ganske i Datidens Smag, fuldt af Røverromantik med djævelske Skurke, himmelsk fromme Heltinder, Operette-Røvere, oprørske Bønder, maskerede Munke og Aandestemmer i Natten. En Nutidslæser vil vanskeligt finde paa at aabne dette Opus; men har han endelig forvildet sig ind i det og læst en Akt eller to, vil han dog formodentlig nok læse det til Ende. Thi med alle dets Gyseligheder savner Stykket ikke Spænding.

Endelig staar tilbage at omtale „Panurgia“, som unægtelig er den haardeste Føde blandt Fayes Arbejder — men derfor ikke det mindst interessante. Det omfangsrige Værk fremtræder i sin Form nærmest som en fantastisk mytologisk Roman — men en Roman, som er alt andet end Morskabslæsning. Den Interesse, der kan knytte sig til den, kommer næsten udelukkende til at samle sig om Forfatterens kosmologiske Betragtninger eller Fantasier. Den tænkende Læser, der har faaet Mod til at binde an med Panur-

gien, vil vist nogenlunde kunne tiltræde St. St. Blichers Udtalelser, da Faye havde bedt ham om en Bedømmelse af Værket*: „En original, skarpsindig og phantasifuld Digting i et rent og blomstrende Sprog, som tiltrækker Philosophen saavel som Poeten eller bedre den philosophiske Poet. Hvad — ikke jeg for mit Vedkommende — men mindre rutinerede Læsere kunde paaanke er: dels Allegoriens Dybhed, som kun de færreste ville kunne sonde og de mange af det græske dannede Bemærkelser, som ikke forstaaes uden Kundskab i dette Sprog. Digtet kan derfor ikke vorde Almeenlæsning.“ Saa velvillig i sin Kritik var ikke Chr. Molbech i „Dansk Literaturtidende“ 1827, hvor Panurgien faar en skrap Omgang.

„Faye er en meget frittænkende rationalist“, finder Alf Harbitz. „Mosebøgerne er mytologi for ham, han bruker dem i blanding med græske myter, han bruker endog Messias-skikkelsen paa en maate som kunde bli opfattet som blasfemisk.“ Disse Linjer kan synes at staa i grelt Misforhold til Fayes af Provst Djørup anførte Ytringer, at „Philosofferne have skadet Menneskeligheden uendelig meget ved deres mørke Grublerier, naar de have villet nedbryde Aabenbaringens Støtter, uden at kunne give noget tilstrækkeligt Vederlag.“ Dette mener Faye ikke selv at have givet i Panurgien. Og han har vel ogsaa forstaaet at værdsætte de dybe Allegorier i den „aabenbarede“ Religion.

„Skulde det maaske“, skriver Faye i Forordet til Panurgien, „være umuligt for den menneskelige Aand ved egen Kraft, og uden guddommelig Aabenbaring, at danne sig et værdigt Begreb om alle Tings første

*) Blicher var 1801—03 Huslærer paa Holgershaab i N. Alslev Sogn paa Falster og har herovre truffet Faye. Venskabet forsattes op gennem Aarene. (Se iøvrigt Jeppe Aakjær: St. St. Blichers Livstragedie, I, 181).

Aarsag, om Naturens Frembringelse, og det tilkommende Livs Tilstand?* Man maa i det mindste sige, at Fayes Begreber ikke er Temaet uværdige. Jeg citerer Værkets første Kapitel:

„Førend Naturen blev til, og længere tilbage end den menneskelige Tanke kan naae, levede *Dæmagorgon*, Tidens evige og almægtige Aand.

Uforstyrret sad han paa sin eensomme Throne og fandt Lyksalighed i sin Ro; thi Følelsen af hans egen Storhed, og et Blik ind i Muelighedens store Rige udgjorde hans Salighed.

Kun et eneste Væsen, en qvindelig Aand, Rummets uendelige Gudinde, *Diastema*, omgav hans Throne, og hvilede i hans Favn. Hende havde han elsket med en evig og udeelt Kjerlighed; men Gudinden var ufrugtbar, og hendes lønlige Sukke udbredte sig i Rummets umaalelige Marker; de udfløde i ætheriske Strømme igjennem Tomhedens ubegrændsede Rige, og omskyggede tilsidst *Dæmagorgons* egen glimrende Throne.

Nu reiste Guden sig i sin Herlighed, og kastede et veemodsfuldt Blik til sin elskede Brud. Med sin Almagts-Kraft bortaandede han den fremrullende Taage, og samlede den i *Diastemas* Skjød. Og See! den blev en Sæd til de Verdener, som skulde fødes.“

Dette minder næsten om et Kapitel af Rig-Veda — omend kun en Afglans deraf.

Den røde Traad, der gaar gennem det tungt for-døjelige Arbejde, synes iøvrigt at være Problemet om det ondes Opkomst. Faye viser sig her at være Monist (Tilhænger af Tanken om Enheden). Det onde er Betingelsen for Udvikling, det bliver et Redskab i Forsynets Haand. Derfor bliver i en vis Forstand *Panurgos* (Menneskehedens Forfører) en Fremskynder af den menneskelige Udvikling. Det onde er altsaa ikke

noget selvstændigt Princip men en Fase i Verdens-evolutionen. Denne Tankegang er ganske indisk.

At Faye paa sine sidste Dage, da Alder og Svag-hed bandt ham til Sygelejet, har beskæftiget sine Tan-ker meget med Tilværelsens store Problemer, vil man efter alt dette ikke finde underligt. Han hørte nu en-gang til de søgende Aander. Jeg kan i denne Forbin-delse meddele en lille Episode efter en Optegnelse, jeg har liggende mellem mine Familiepapirer. Opteg-nelsen skyldes Fayes Datter Nanny, der døde i Kø-benhavn 1886, næsten 90 Aar gammel. Hun kalder den:

*„Drømmen ved min Faders Seng
Natten før hans Død.*

Aftenen før min Faders Død stod jeg bedrøvet ved Fødderne (1) af hans Seng og saa paa Kristusbilledet. Jeg troede, han sov; men han slog Øjnene op spurgte: „Nanny, tror Du, der er Gjensyn?“ Jeg svarede: „Ja, Fader.“ Da lukkede han atter Øjnene, og jeg satte mig paa hans Lænestol udenfor Sengen. — Jeg følte mig som omtaaget og saa ligesom en hvid Sky stige op, og jeg spurgte: „Er der Gjensyn?“ Da syntes mig en Stemme svare: „Ja, Skaberen har skjænket Menne-skenaturen en magnetisk Livsgnist, som er Sjælen og beholder de aandelige Egenskaber og Bevidstheden om Jordlivet, naar Legemet er dødt. — Erindringen er Gjensynet, den skabende Fantasi Aandernes Virk-somhed og Glæde; aandelig Kjærlighed og Sympati. Saligheden og den brødefulde Samvittighed den ang-rende Straf.“

Logiken i den sidste Sætning er jo ikke umiddel-bart indlysende, men saaledes staar der. Naar Nanny Faye kalder Begivenheden en Drøm, maa hun jo mene at være falden i Søvn umiddelbart efter sin Samtale

med Faderen. Andre vilde maaske kalde det en Vision; men hvordan det nu end forholder sig, saa er den lille Begivenhed ikke uden Interesse.

I Fortalen til „Kjærminderne“ omtaler Faye, at omtrent Halvdelen af, hvad han har skrevet, var gaaet tabt. En Del havde han selv kasseret. Hans Ungdom faldt i en Brydningstid, og det er rimeligt, at han som ældre Mand har ændret sit Syn paa mangt og meget. Der var adskilligt i den nyere Digtning, han stod fremmed overfor. Sin egen Poesi betragtede han „som en tabt Blomst af den Urtekost, som engang flettedes i det norske Selskab“, eller „som en Skattering i det forrige (18de) Aarhundredes Digterkrands.“ Men Fayes Aand stagnerede ikke. Han holdt den ung ved sit rastløse Arbejde for sine Medmenneskers Vel og sin Kærlighed til de smaa i Samfundet. Og om et saadant Menneske er det altid interessant at læse. Skulde imidlertid nogen være af en anden Mening og anse det for Tidspilde at fordybe sig i en gammel forglemt Digers Liv og Levned, da kan han jo, som Faye selv siger om sin Bog, lade ham „som en fredeilig Gjenganger fra Oldtiden vandre i Fred.“

Hellerup i December 1924.

Chr. Heilskov.

MINDEBLADE

OM

GERHARD FAYE

CONFERENTSRAAD, COMMANDEUR AF DANNEBROGE
OG DANNEBROGSMAND, FORHEN AMTMAND
OVER THISTED AMT

SAMLEDE VED

C. D J Ø R U P,
PROVST OG SOGNEPRÆST I THORUP

FORTALE

For flere Aar tilbage i Tiden havde nu afdøde Amtmand Faye optegnet de mærkeligste Begivenheder af sit Liv, deels for at indsendes til Ordens-Capitlet, deels til Efterretning for Udgifveren af Forfatter-Lexiconnet¹, hvilke fandtes iblandt hans efterladte Papirer tilligemed nogle Strøbemærkninger om hans Embedsvirksomhed og offentlige Liv. Hvorvidt det i sin Tid har været den Afdødes Hensigt engang selv at udarbejde derefter sit rige Levnedsløb og overlevere det til Offentligheden, kan ei deraf skjønnes, skjøndt Bemærkningerne ei synes nedskrevne i dette Øiemed.

Efter hans Bortgang opstod hos hans mange Venner og Nærmeste det Ønske, at hans Minde maatte opbevares ogsaa indenfor den Kreds, hvor det aldrig vil glemmes, og, da jeg fra min tidligste Ungdom havde staaet i et saa mangesidigt, offentligt og privat, Forhold til den Afdøde, blev jeg anmodet om at samle og ordne, hvad der kunde bidrage til at reise et Mindesmærke om en Mand, hvis hele, lange Liv havde været saa indholdsrigt og frugtbringende i alle de forskjellige Stillinger og Forhold, hvori han havde virket.

Disse Mindeblade om Gerhard Faye, — hvortil jeg deels har samlet hans egne Optegnelser, deels, hvad der var mig bekjendt af hans offentlige Virken; og hvortil ere føyede de Taler og Digte, som hans Bort-

gang fremkaldte, der vidne om hans elskelige Personlighed og den Agtelse og Yndest, han vandt hos Alle, samt endelig nogle Uddrag af hans Stambog² til Minde om hans Ungdomsvenner, — er det jeg hermed overleverer til de Efterlevende, kun beklagende, at de ei fra hans egen Haand saa vidt muligt vare blevne udarbejdede, eller hans efterladte Papirer faldne i en Kyndigeres Haand, som bedre havde formaaet at skildre deri hans Karakter og Aand i dens hele, sjeldne Storhed. Dog nærer jeg det Haab, at disse Blade, selv i deres nuværende Ufuldkommenhed, ville læses med Interesse af de Mange, der i Livet elskede den Heden-gangne og saa nøie havde knyttet sig til ham, og, idet jeg derved, om end kun lidet, har bidraget til at flette en Hæderskrands om hans Isse, vil jeg ingensinde fortryde de Øieblikke, jeg har anvendt til at udkaste et Afrids af en Mand, som jeg lærte at agte og elske i Livet, til hvem jeg støttede mig med min ganske Sjel, og hvis Minde stedse vil være levende i mit Hjerte.

Thorup Præstegaard, den 10de Juli 1845.

Djørup.

Jeg er født i Lyngdahl i Christiansands Stift i Norge den 22de Februar 1760. Mine Forældre var: Provst Andreas Faye³ og Margaretha Karine Flinthoug.⁴ Begge disse Familier nedstamme efter Sagnet fra Udlandet; de Fayés fra Frankrig, hvor endnu Adskillige af dette Navn findes ansatte i større Embeder; Flinthougerne fra Skotland, og begge skulde i Midten af det syttende Aarhundrede have været nødsagede til at forlade deres Fædreland formedelst Religions-Forfølgelser. Ved sin Forflyttelse bragte min Fader mig i en Alder af 6 Maaneder til Øvrebroe⁵ Præstegaard i en eensom Bjergegn 3 Mile ovenfor Christiansand, hvor jeg forblev til mit sextende Aar. Her befandt jeg mig i en af Norges vilde og eensomme Egne, omgiven af Naturens raae, men ufordærvede Børn. Da man havde bestemt mig til den geistlige Stand, blev jeg fra mit tolvte Aar af private Lærere undervist i de Videnskaber, som i den Tid foredroges i de lærde Skoler. I denne afsondrede Egn, uden Selskab med nogen jevnaldrende af mit Kjønn, og ganske afsondret fra den øvrige Verden, blev jeg nødsaget til at indslutte mig i mig selv, og at hente alle mine Barndoms Glæder enten fra den majestætiske Natur, som omgav mig, eller ved Læsning, deels i Bibelens historiske Bøger, deels i Holbergs Skrifter, og hvad Moersomt der ellers forefandtes i min Faders tarvelige Bibliothek. Min Opdragelse var efter Tidens Skik streng, hindrede Barnet i at nærme sig Forældre og Foresatte med Tillid og Kjærlighed,

og fjernede mig fra de Væsener, som nærmest omgave mig. Altsaa anvendte jeg mine faa Frietimer til Omgang med mig selv og Naturen; thi i min eensomme Egn fandt jeg intet Væsen, som mit varme Hjerte kunde hænge sig ved. Under disse Omstændigheder levede jeg i Phantasiens Rige og lærte ikke at kjende Andre end de faa Mennesker, som daglig omgave mig; men, da mit Hjerte var skabt til at elske, saa følte jeg tidligen et hemmeligt Savn, en længselfuld Higen efter den ubekjendte Lyksalighed, som ligger skjult i Fremtidens Skjød, hvorefter Mennesket jager i sin hele Levetid, men som det aldrig opnaaer. Tid efter anden forsvandt min medfødte Munterhed, og et digterisk Sværmeri for Naturen og for Alt, hvad jeg ansaae for Stort og Ophøiet, fordrev tidligt den Vildskab, som engang lod mine Venner befrygte, at jeg vilde blive en overgiven Fusentast. Disse Omstændigheder i mit Ungdomsliv, hvor ubetydelige de end maatte synes, ere mig dog mærkværdige derved, at de lagde Grunden til, hvad jeg siden er bleven som Menneske og Medborger af det menneskelige Samfund.

Ved min Faders Forflyttelse kom jeg med ham i Aaret 1775 til Eggersund.⁶ Jeg havde nu studeret i 4 Aar og var paa Lidet nær færdig at reise til Academiet, da en uheldig Skjebne vilde, at jeg skulde miste min flittige og duelige Lærer. Jeg erholdt vel nogen Tid derefter en anden i hans Sted; men, da dette unge Menneske fandt, at jeg var ham overlegen i Kundskaber, efterlod han mig ganske til mig selv, og forlod efter eet Aars Forløb en Post, som han følte, at han ikke var voxen. Hans Plads blev ikke besat, og jeg hendrev saaledes et Par Aar af min fagre Ungdom uden Lærer, overladt til den Underviisning, jeg selv kunde forskaffe mig, og den dybe Kummer, jeg følte

over denne Standsning eller, rettere sagt, Tilbagegang paa Kundskabernes Vei, havde en afgjørende Indflydelse paa min Sindsstemning. Jeg nedsank i en dyb Tungsiindighed, hvoraf Sporene aldrig siden bleve ganske udslettede.

I September 1779 blev jeg nedsendt til Academiet i Kjøbenhavn, vistnok mindre forberedt, end jeg 2 Aar i Forveien vilde have været; imidlertid tog jeg Examen artium og det følgende Aar Philosophicum med bedste Karakter.

Gjerne havde jeg nu ønsket at forblive ved Academiet for at fuldende mine Studeringer; men min Fader kaldte mig tilbage til Norge. Hans Helbred var svækket, han behøvede min Hjælp og troede, at den i hans tiltagende Alder vilde blive ham og Familien uundværlig; altsaa anmodede han mig om at forandre min Beslutning, som var at studere Lovkyndigheden, og at opoffre mig til den geistlige Stand. Sønlig Pligt bestemte mig til dette, imod min Tilbøielighed saa stridende, Skridt. Jeg besluttede at opoffre min Lykke for en værdig Fader, og jeg anvendte nu de 3 $\frac{1}{2}$ Aar, i hvilke jeg forblev i hans Huus, til hans Tjeneste, til at danne mig selv som geistlig Taler, og til at undervise en yngre Broder,⁷ der, ligesom jeg, var bestemt til Studeringer. Da prædikede jeg vel 50 Gange, læste med Confirmanderne og arbeidede vexelvis som Gratist paa Sorenskriver Wejer's⁸ Contoir. Men med at studere de theologiske Videnskaber vilde det slet ikke lykkes; derimod lærte jeg mig selv det tyske Sprog og noget Engelsk, studerede Fædrelandets Sprog og gjorde mig bekjendt med dets bedste Forfattere; jeg læste Alt, hvad jeg kunde faae fat paa i Historien, Philosophien og de skjønne Videnskaber, og saaledes udviklede Omstændighederne det Sædefrø, som alle-

rede i min Barndom var nedlagt i min Sjæl. Disse Studier bragte mig først til at prøve mine egne Evner som Digter, og jeg skrev adskillige Smaadigte, som siden ere tabte, og kun „Morgenen“ er tilbage. Det blev ved min Nedkomst til Kjøbenhavn indleveret til og antaget til Indlemmelse i de skjønnede Videnskabers Selskabs Skrifter, men siden trykket i Minerva, fordi ingen flere Bidrag indkom, hvormed hint Værk kunde fortsættes. Men, endskjøndt jeg lidenskabeligen elskede Digtekunsten, erkjendte dens høie Værd og velgjørende Indvirkning paa det menneskelige Selskab, saa kunde jeg dog aldrig bestemme mig til at opoffre mig ganske til denne Kunst; min Sjæl higede efter en videre udstrakt Virkekreds, og jeg troede, at Digterens Laurbærkrands først da erholdt et skjøndt og glimrende Udseende, naar den indflettedes i den virksomme Embedsmands Egekrands. Desuden manglede min Fader, der havde flere Børn⁹ at underholde, Evne til at yde mig tilstrækkelig Understøttelse.

I Aaret 1784 reiste jeg atter til Kjøbenhavn for at tage theologisk Attestats. Efterat have slidt to eller tre Par Tøfler, imedens jeg med Dogmatiken i Haanden vandrede frem og tilbage for at forskaffe mig den Motion, som min Flid nægtede mig at tage i den frie Luft, var jeg efter 1¹/₂ Aars Forløb færdig til at tage Examen; men Forsynet havde bestemt mig til en anden Bane. Jeg var allerede tegnet og opslaaet paa Academiets sorte Tavle, da jeg, Dagen førend jeg skulde op, blev dødelig syg. Nogle Venner havde, for at adsprede og opmuntre mig til den følgende Dags Forretning, formaaet mig til at følge med dem til Lundeuset.¹⁰ Det var en tidlig Vinterdag, men, afvandt fra Luften, formedelst en langvarig Stillesidden over mine Bøger, fandt jeg mig ved denne Fodreise

meget udmattet. Paa Tilbageveien maatte vi arbeide os frem mod en skjærende Østenvind, og neppe kom jeg hjem, førend jeg maatte søge Sengen. Min Sygdom og dens langvarige Følger, Gigt og rheumatiske Smerter, gjorde mig i 6 Maaneder uskikket til alt Arbeide. I den Tid glemte jeg en stor Deel af, hvad jeg havde lært, og mit svage Hoved behøvede flere Maaneder for at fornye Erindringen af det glemte.

Saaledes tabte jeg Frugten af 2 Aars Anstrængelse; men jeg tabte det, som endnu var mig smerteligere: mine Forældres Kjærlighed og Tillid; thi de bleve bestandig i den Tanke, at min Sygdom var opdigtet, og at jeg havde forsømt min Tid med Udsvævelser og Lediggang. Miskjendt, nedtrykt af Legems- og Sjels-Lidelser, første Gang i mit Liv betynget med Gjeld, thi jeg manglede i det sidste Aar al Understøttelse, maatte jeg forlade Academiet.

Under denne kritiske Forfatning fandt jeg Leilighed til at beundre og høiagte min ædelmodige Vert, afgangne Capitain og Urtekræmmer Friborg.¹¹ Det var ham bekjendt, at jeg ingen Understøttelse havde eller kunde vente, og, naar jeg med Bekymring yttrede for ham, at jeg ikke indsaae, hvorledes jeg skulde betale min Gjeld, der nu var opløben til et Par hundrede Rigsdaler, og, at jeg maatte forlade hans Huus, for ei at paadrage mig en større Forpligtelse, trøstede han mig og tvang mig til at blive med den Forsikring, at han var forvisset om min Redelighed og, at jeg snart vilde blive i Stand til at afgjøre vort Mellemværende. Denne Tiltro var imidlertid meget precair; thi det var ham ikke ubekjendt, at jeg nu havde opgivet Theologien, hvoraf en Deel, formedelst min under Sygdommen svækkede Hukommelse, var tabt, og, at jeg havde besluttet at indvie mig ganske til Mu-

sernes og Literaturens Tjeneste. Jeg veed ikke, om det var Friborgs godmodige Karakter, eller hans vakre, dannede Kone, der Tid efter anden havde samlet en Deel af Hovedstadens bedste Hoveder, og som endelig gjorde dette Venneselskab til en Slags genial Klub, der sædvanlig indfandt sig hver Løverdags Aften og underholdt sig, deels med vittig Spøg, deels med Bedømmelse og Kritik over nye udkomne Skrifter. Dette Selskab gjorde Epoche i mit Liv. Man opmuntrede mig til at optage den henlagte Digterpen, og, da dette Forslag fandt Gjenklang i min egen Sjæl, thi det theologiske Studium havde jeg i Grunden aldrig elsket, saa tilbød jeg min Tjeneste som Medarbejder i det af Pram og Rahbek redigerede Qvartalskrift: „Minerva“, hvori ville findes indførte: *Udsigterne over Livet*, Balladen *Signe Gevarsdatter* og *Smagens Fødsel*, foruden det forhen nævnte Digt: *Morgen*. Disse og nogle flere, mindre Digte, der bleve indrykkede i i den Tids udkommende Nytaarsgaver og Musenalmanakker, forskaffede mig vel nogen Navnkundighed og tilfredsstillende min Forfængelighed; men jeg indsaæ snart, at Digtekunsten kun er et daarligt Brødstudium, naar man ei er begavet med et ualmindeligt og frugtbart Geni; og, da der blev mig tilbudt en meget fordelagtig Plads som Hovmester hos et Herskab paa Falster, modtog jeg denne og forlod Academiet.

Min Principalinde Fru Tersling¹² (hun var Enke, rig og eiede 2 Jordegodser) var en Kone, som besad Forstand, Smag og mange udmærkede Egenskaber; men hun havde sat sig i Hovedet, at en Digter nødvendig maatte have store Fordringer og desuden være uefterrettelig og skjødesløs i alt Andet, end hvad der angik Poesien. Denne Fordom bragte i Begyndelsen en temmelig alvorlig Kamp imellem hendes Stolthed

og min Æresfølelse; men, da vi lærte nøiere at kjende hinanden, blev der sluttet Fred og Venskab, og jeg tilbragte 3^{1/2} muntre Aar i denne Tjeneste. Der befandt jeg mig i en rig og dannet Kreds, i en af Danmarks skønneste Egne, og jeg burde have følt mig lykkelig; men Savnet af min tabte Frihed, den Afhængighed, hvortil jeg ikke var vant, og fremfor Alt mine mørke Udsigter i Fremtiden gjorde mit Ophold der mindre behageligt, end det ellers vilde have været. Min Gjeld til Friborg var betalt; min Frue havde indladt sig i Ægteskab med den lærde Conferentsraad Jacob Edvard Colbjørnsen,¹³ og, træt af Pædagogiken forlod jeg min Tjeneste i Efteraaret 1789, og, vendende tilbage til Kjøbenhavn, gik jeg den uvisse Fremtid imøde med en opsparet Capital af 75 Rbdl.

Vendt tilbage til Kjøbenhavn, uden Penge, uden Udsigter, uden Haab, blev jeg en Tid lang af Nødvendighed Dagdriver og Digter. Disse Digte, som neppe ville finde Naade for Nutidens Dommere, lagde dog uden Tvivl Grunden til min Fremtids Lykke. Man havde givet mig Haab om en Secretair Plads i Ostindien, og, for at faa den, bestemte jeg mig til at studere Jura; men, da jeg havde tilbagelagt dette Studium og erhvervet mig bedste Karakter saavel til den theoretiske, som til den praktiske Deel, erfarede jeg, at Embedet for længe siden allerede var bortgivet til en Kammerjunker Lichtenstein.¹⁴ Uden Tvivl havde Colbjørnsen i en god Hensigt bedraget mig, for at anspore mig til at tage Embeds-Examen,¹⁵ og han søgte siden at holde mig skadesløs. Ved min Ankomst til Kjøbenhavn, havde der aabnet sig en temmelig sikker Udsigt for mig til Befordring gennem Toldkammeret; men, — besynderligt nok! eller, skal jeg betragte det som en Styrelse af Forsynet, der havde bestemt mig

en med mine Følelser og Anlæg mere passende Virkekreds! — i et heelt Aar blev der ikke eet eneste Toldembede ledigt. Strax, efterat min Beskytter, Conferentsraad Sleth,¹⁶ var død, meldtes en halv Snees Embeder vacante; men med ham vare mine Udsigter i Toldfaget forsvundne.

30 Aar gammel indgik jeg derpaa som yngst Volontair i Kammer-Cancelliet. Her tegnede det til, at jeg havde fundet min Grav. Henslængt i dette mørke Contoirs yderste Mørke, syntes jeg ikke alene at være tilovers, men endog til største Uleilighed. Meget unge Mennesker spøjte med den tidlige Lykke, mine Talenter havde forskaffet mig, og de Ældre forglemte aldrig at betitle den mindste Feiltagelse som en Genistreg. Det var Forretnings-Guden, som udøvede den Stærkeres Ret imod en af Apollos yngre Sønner og hevnedes paa mig de Fornærmelser, som mine ældre Laugsbrødre muligvis kunne have tilføiet en eller anden Pen. Da denne Hæderspost ikke indbragte mig en eneste Skilling, og jeg havde lært mine juridiske Lectier ret godt, tog jeg den dristige Beslutning at anmelde min Tjeneste som juridisk Manufacteur. Blandt mine Elever havde jeg den Ære at tælle en virkelig Justitsraad Behagen,¹⁷ der, efterat have spillet et høit Spil som Grosserer, spillede Fallit og nu havde Haab om, efter erholdt Examen at faae et lidet Embede i Vestindien, hvilket han ogsaa senere opnaaede. Men paa denne nye Bane, der syntes at kunne forskaffe mig Livets tarvelige Udkomme, blev jeg pludselig standset. Min Lykke vaagnede, og for mig var og stedse bliver det mig ubegribeligt, hvorledes dette gik til. Uden at have een eneste Patron i Rentekammeret, hvor jeg, skjøndt 31 Aar gammel, var den yngste i Tjenesten af Contoires 4 Volontairer; uden at besidde

den ringeste, praktiske Kundskab i Landvæsenet eller Regnskabsvæsenet, blev jeg en Dag kaldet til Kammerpræsidenten, Grev C. Reventlou,¹⁸ en Mand, jeg aldrig forhen havde seet, men hvis fortræffelige Egenskaber vare mig noksom bekendte. Han underholdt sig en Tid lang med mig om Falster og dets Beboere, om Agerdyrkningens og Skovenes Tilstand m. m. Endelig sagde han: „De har ingen Ansøgning indgivet om den ledige Forvalter-Post ved Vestenborg Gods.“¹⁹ Da jeg nu aabenhjertig havde angivet mine Grunde, og yttrede Frygt for, at jeg ikke besad de Kundskaber, som udfordredes til Godsets Bestyrelse, svarede han: „Med en god Vilje og sund Forstand kan man udrette Mere, end man selv troer. De faaer maaske ikke Tjenesten, men det skader dog ikke, at De bringer Deres Navn i Collegiets Erindring.“ Paa Grund af dette Vink indgav jeg strax min Ansøgning og erholdt Embedet paa en for mig stedse uforklarlig Maade, uagtet den første Deputerede i Kammeret, den meget formaaende Colbjørnsen, aabenhjertig erklærede mig, at han vilde modsætte sig min Ansættelse, da han hverken tiltroede mig de fornødne Kundskaber, eller den Aandskraft, der udfordredes til at bære de Chicaner, der vilde møde mig paa Falster. Jeg blev foretrukken fremfor en halv Snes Supplicanter, der alle maatte synes at have langt større Fordringer end jeg, som kun var Volontair.

Efter 2 Aars Fraværelse kom jeg saaledes i Efteraaret 1791 atter tilbage til Falster, og, da jeg paany betraadte dette yndige Land, som jeg for kort Tid siden havde forladt under saa sørgelige Udsigter, fløde mine Øine over af Vemods og Taknemmeligheds Taarer. Jeg erindrer, at, da jeg traadte i Land ved Gaa-bense Færgegaard, gik jeg ind i Skoven, for i Stilhed

at takke Gud for den mig beviste Naade; jeg knælede for det blide Forsyn og bad om Forstand til at udføre de mig betroede Forretninger, om Styrke til, aldrig af Svaghed, mindre af Egennytte at afvige fra Retskafhedens Vei. Hvorledes Gud har hørt denne min Bøn, derom maae mine Samtidige og Efterverdenen dømme.

Imidlertid vare de mig overdragne Forretninger sandelig ikke lette, og mit nye Embede var ikke befriet for Ubehageligheder. Paa engang forestod jeg Forvalterens og Inspecteurs Embeder over et af Rigets betydeligste Jordegodser, som skulde behandles efter ganske usædvanlige og af alle Jordegodseiere forhadte Regler. Falster bestod den Gang af lutter Proprietair-gods, og ikke een eneste Gaard var endnu udskiftet af Fællesskabet. Hoveriet var strengt og havde ødelagt Vesterborg Godsens Bønder; de andre Godsers Fæstere begyndte ligeledes at blive forarmede. Stavnsbaandet var nyligen løst, og Bønderne, som misforstode Anordningens Hensigt, begyndte at yttre Opsætsighed imod deres Herskaber; men nu vare mine første Forretninger just: at nedlægge Hoveriet; at udparcellere Hovedgaarden; at udskifte Bøndergodset og udflytte den halve Deel af Bøndergaardene; at tage Skovene i Fred og formindske det overflødige Vildt, der ellers vilde blive ødelæggende for den unge Opvæxt; 1500 Tdr. Land Skov skulde indhegnes og tages under forstmæssig Behandling; et Tegl- og Kalkværk bestyres. Til alt dette maatte jeg strax efter min Ankomst udkaste Planer, og jeg var heldig nok til, at mine Forslag vandt Kammerets Bifald.

Saaledes fandt jeg ved min Tilbagekomst til Falster der ikke det Elysium, som jeg havde drømt mig. Da jeg et Par Aar i Forveien forlod Landet, var jeg yn-

det af alle Familier og indlemmet i deres Selskaber; men, da der nu var betroet mig et Hverv, som var en Skræk for alle Landets Godseiere, der frygtede for, at Exemplet skulde smitte deres egne Bønder: saa faldt Uvillien paa mig som Regjeringens Organ. Man saae i mig stedse den handlende Person, og alt det Onde, der skete, eller som man befrygtede vilde ske i Landet, blev skrevet paa min Regning. Regjeringens Hensigt med Godsets Kjøb var ei Vinding men at fremstille et anskueligt Exempel for Landets øvrige Godseiere, og derved opløse den vanskelige Opgave, hvorledes Bønderne, uden Tab for Huusbonden, kunde meddeles Frihed og Eiendom, Agerbruget derved udvides og forbedres. Et lignende Forsøg er allerede anstillet med Baadesgaards Gods²⁰ i Lolland, men med et mindre heldigt Udfald. I Begyndelsen betragtede man mig med en medlidende Ringeagt; senere, da man saae, at Sagerne dreves med Kraft, og blev bange for det farlige Exempel, udskjeldte man mig for en Nar og Projectmager og udelukkede mig af alle skikkelige Selskaber; endelig angreb man mig med Processer, hvorved jeg fik en altfor ønskelig Leilighed til at øve mig i Advocaturen, da jeg selv plaiderede mine Sager. I 3 Aar maatte jeg udholde 6 Processer, dels til Forsvar for Kongens Eiendom, dels for min egen Ære, som paa den skammeligste Maade var bleven angreben. Selv imod min Foresatte i Kammeret, Conferentsraad Colbjørnsen, der eiede 2 Godser paa Falster²¹, maatte jeg anlægge en Aastedssag; men, da alle disse Sager var vundne, fandt man det ikke tjenligt at spille flere Procesomkostninger paa mig, og jeg fik Fred. Efter den Tid ophørte alt Fiendskab. Man var nu bleven overtydet om, at jeg aldeles ikke vilde befatte mig med Andres Anliggender. Med streng Al-

vor bortviste jeg alle fremmede Bønder, der forsøgte paa at henvende sig til mig med Klager, og, da jeg engang paa offentligt Thing angreb en Bedrager, der havde forledet Skjørringe Godsens²² Bønder til Opsæt-sighed imod deres Herskab, i det jeg viste dem, at deres Consulents eneste Formaal var at berige sig ved at indlede dem i en uretfærdig og fordærvelig Proces, vandt jeg derved Tiltro og Agtelse. Naar nu hertil kommer, at Virkningen af Udskiftningen begyndte at blive kjendelig paa Kongens Gods og at Fordommene derved forsvandt, saa maa vistnok heri søges Grunden til den overordentlige Godhed og Hengivenhed, hvor-med Falsters Beboere i de paafølgende 11 Aar erstat-tede mig de Fortrædeligheder, som jeg i den første Tid der maatte udholde.

I Aaret 1794 blev et andet stort Jordegods, nemlig Hvededahl²³, og senere 1800 Vaalse²⁴ kjøbt af hans Majestæt og henlagt under min Bestyrelse med Præ-dicat af Inspecteur over de kongelige Godser. 1794 den 4de December indlod jeg mig i Ægteskab med min endnu levende Hustru, Kassa Christiane Stockfleth, Datter af daværende Stiftslandinspecteur Stockfleth.²⁵

Ved Amtmand, Geheimeraad Valmoden's²⁶ Død blev jeg af Rentekammeret constitueret til som Amtmand at bestyre alle Landvæsenssager paa Falster, hvorved jeg fik en heldig Leilighed til at virke paa hele Øens Landbovæsen, og at forberede mig selv til min til-kommende Bestemmelse. I Aaret 1803 blev jeg be-skikket til Formand for den Commission, der ansatte Arealskatten for Falster og Møen, ligesom det ogsaa blev mig overdraget at taxere Grevskabet Samsø, hvorom hans Majestæt stod i Handel med Grev Dan-neskjold,²⁷ og derefter blev jeg samme Aar udnævnt til virkelig Kammerraad.

Hvad jeg iøvrigt har udrettet ved de kongelige Godser, vilde det blive for vidtløftigt at optegne; men mine Bestræbelser lykkedes. Jeg havde den Glæde at see forarmede Bønder at hæve sig til Velstand, Moradser omskabte til blomstrende Enge og nøgne Overdrev til frugtbart Pløieland; at see flere hundrede Bygninger reise sig paa aabne Marker, og at vandre i Skyggen af Skove, som jeg selv havde ladet plante. Disse Forandringer strakte sig ikke til de kongelige Godser alene, men de udbredte sig til den hele Ø. Falster fik Udseende af en frugtbart og vel dyrket Have.

Mit Ophold paa Falster var saaledes meget behageligt, mit Udkomme tilstrækkeligt; og jeg skulde aldrig have ønsket at forlade en Egn, hvor jeg efterlod mig saa mange Venner og behagelige Erindringer. Men — min Mission var tilendebragt, og jeg forudsaae, at jeg paa denne Post snart maatte blive Regjeringen til Byrde; thi jeg vidste, at det var Rentekammerets Hensigt efter fuldendt Udskiftning at tildele Bønderne Eiendom og derefter henlægge dem under Amtstuen. Mine Foresatte lode mig ikke utydeligt forstaae, at man nu ønskede snart at see mig befordret til et andet Embede; men hvilket skulde jeg søge, der kunde erstatte mig, hvad jeg tabte? Foruden mine ikke ubetydelige Embedsindkomster indbragte mit vel indrettede Agerbrug paa Christiansminde²⁸ (en skøn, kongelig Gaard, som jeg selv havde opbygget, og hvis Jorder jeg havde forpagtet) mig Fordele. Derved blev jeg velhavende, og mit Hus blev et Forlystelses-Sted for Øens bedste Familier. Vel havde jeg Kammerets Løfte om at faae Amtsforsvalter-Embedet forenet med mit, saasnart den gamle og svage Thestrup²⁹ ved Døden afgik, og jeg kunde ikke ønske bedre Udsigter

for min Fremtid; men Skjebnen, som vilde det anderledes, gjorde, at Fuldmægtigen ved Amtstuen, den vakre Ramus³⁰, min Ungdoms Ven, blev forelsket i Fru Colbjørnsens Søsterdatter, en Frøken Hincheldei.³¹ Da han ingen Embedsexamen havde og ingen Udsigt til Levebrød, modsatte Moderen sig denne Forbindelse; kun derved, at jeg traadte tilbage, fandt Colbjørnsen en Udvei til at gjøre de unge Mennesker lykkelige. „Naar den gamle Thestrup vilde søge sin Afsked“, sagde han, „og Faye vilde renoncere paa sine Forhaabninger, er der Udsigt til, at Ramus kan blive ansat i Thestrups Sted.“ Meget smertede det denne brave, men tillige stolte Mand, at nedlade sig til at anmode mig om at tilsidesætte mine billige Forhaabninger for hans Ønsker; men Sagens Vigtighed overvandt omsider hans Betænkeligheder, og i en fortrolig Samtale betroede han mig hele sin Plan og bad mig ikke at indgive Ansøgning, naar Thestrup søgte sin Afsked. Efter nogen Betænkning svarede jeg ham: „Det er anden Gang, jeg er saa uheldig at komme i Collision med Deres Høivelbaarenheds Venner; men disse Venner ere ogsaa mine. Det gaae mig selv i Fremtiden, som Gud vil; jeg skal ingen Hindring lægge i Veien for deres Fremtids Lykke. Men min Functioner ere nu ganske tilendebragte ved de kongelige Godser; hvad skal der blive af mig selv i Fremtiden?“ „Ih!“ svarede han i en munter Tone, „De kan jo faae, hvad De vil.“ Nogen Tid derefter modtog jeg et Brev fra Grev Reventlou, hvori han foreslog mig, at søge Amtsforvalter-Embedet i Frederiksborg; men, da jeg nødtigt vilde forlade mit kjære Christiansminde og ikke kunde vinde betydeligt i Indtægter: saa frabad jeg mig Embedet. Imidlertid døde Colbjørnsen, der i Grunden ikke var mig ugunstig.

Eet Aar var atter forløbet, da jeg fra samme Haand modtog et Brev, hvori det meldtes mig, at Amtmands-Embedet ved Thisted Amt ved Etatsraad Ahrens's³² Forflyttelse var bleven ledigt, og, at jeg, om jeg ønskede det, derom kunde indgive Ansøgning. Endskjøndt jeg indsaæ, at jeg i oeconomisk Henseende tabte betydeligt, forførte dog ikke alene Forfængelighedens Dæmon, men ogsaa Frygten for at støde Collegiet, naar jeg forkastede et saa hæderligt Tilbud, og den almindelige Formening, at det var Hans Majestæts Hensigt at forøge Amtmændenes Lønninger, — mig til at indgive min Ansøgning, og 8 Dage derefter modtog jeg min Bestalling af 29. Maj 1805. Dermed fulgte Ordre ikke at forlade Falster, førend jeg havde aflagt et Generalregnskab over mine 14 Aars Administration af de kongelige Godser, og afsluttet Kjøbecontract med Vestenborg Godsens samtlige Bønder om deres Gaarde til Eiendom. Den første Opgave var vidtløftig, men ikke vanskelig, da jeg blot behøvede at extrahere mine aarligt indgivne Regnskaber. Resultatet af denne Beregning blev, at Hans Majestæt, efter Afdrag af Kjøbesummerne og alle Administrations-Omkostningerne, havde, efter de paa Eiendommene af mig ansatte lempelige Taxationer, en reen Fordeel af omtrent 6 Tønder Guld. Det andet medførte større Vanskeligheder, da Bønderne, ledede af en Procurator, havde sat sig i Hovedet, at Kongen ingen Fordeel burde have, eller i det høieste nøies med den af mig anslagne Værdi, 200 Rdl. pr. Tønde Hartkorn, istedetfor at Kammeret forlangte 270 Rdl. Det lykkedes mig imidlertid ved fornuftige Forestillinger at faae den iblandt samtlige Bønder indgangne Coalition hævet, hvorved de havde forbundet sig til in solidum at anlægge Sag imod Kongen, og, at

sælge Eiendommene til den af Rentekammeret forlangte Priis.

Hermed var mit Hverv fuldendt, der tilligemed den betydelige Gaards Drift, som jeg beboede, havde udfordret min hele Tid; ikke desto mindre modtog jeg dog stundom i Aftentimerne et flygtigt Besøg af de kjære Muser. Det er under denne Periode, at jeg skrev det tragiske Drama, *Clementine Porcella*, *Gjenerindringen af det nordiske Belvedere*, flere Smaadigte, *Forglemmelsens Kilde*, *Musens Asylum* med nogle flere, som findes indførte i mine udgivne, litteraire Arbeider; men de fleste af denne Tids Arbeider bleve tabte ved min Afreise fra Falster. Ledsaget med ligesaa megen Agtelse og Venskab, som jeg nogle Aar i Forveien var modtaget med Uvillie, forlod jeg den vakre Ø, hvorpaa jeg efterlod mig saa mange kjære Minder. Venskabet opreiste mig en Mindestøtte af Steen i Gaabense Skov³³, mere til Hæder for Landets blide Aand end for mig, hvoraf Levningerne endnu staae til Minde om den humane og vennehulde Tone, som dengang herskede paa Falster. Farvel, I ædle Mennesker! Farvel, du blide, skovbekrandsede Ø! Paa dig henbragte jeg mit Livs lykkeligste Dage.

Den 29de September 1805 ankom jeg her til Amtet. Ved dets Grændser modtoges jeg af Landets barske Genius, den uvenlige Vestenvind. Over det frugtbare, men nu afhøstede Land laae Efteraarets Vemod udbredt. Enkelte Gaarde og Steder laae eensomt adspredte paa den aabne Mark. Ikke een Busk, ikke eet venligt Piletræ afbrød den eensformige og trættende Udsigt. I gjennem halsbrækkende Veie, der vare for snævre for mine bredsporede Vogne, naaede jeg først Thisted om Natten Kl. 12. Jeg aftraadte i min Formands øde Gaard, og, da mit Bohave, som var afgaaet til Søes,

endnu ikke var ankommet, saa tilbragte jeg med Familie den første Nat indhyllt i Reiseklæder. Den følgende Dag gjorde jeg Bekjendtskab med de fleste af Byens Embedsmænd, som kom for at hilse mig. Den i Vacancen konstituerede Amtmand overleverede mig nu Embedet med dets Archiv, samt 72 uexpederede Sager, hvorover han, efter eget Udsagn, ikke havde dristret sig til at erklære, og derfor havde ladet henligge til den virkelige Amtmands Ankomst. Han meldte mig tillige, at Contoirets hele Personale havde taget Tjeneste andetsteds og stod færdigt til at forlade Byen, dog med Undtagelse af en 70 Aar gammel Olding, som i 40 Aar havde tjent ved Contoiret, men nu, da han Intet mere kunde udrette, havt Naadsens Brød hos den forrige Amtmand.

Nu stod jeg i et fremmed Embede, berøvet al Hjælp. Kun eet eneste ungt Menneske havde fulgt mig. Han havde tjent som Skrивerdreng paa mit Contoir paa Falster, men siden forvildet sig, og kom som Betler tilbage til Falster nogle Dage, førend jeg afreiste derfra; ham havde jeg af Medlidenhed taget med mig, og nu blev han min eneste Hjælper. Bekymret gik jeg til Sengs, men vekkes pludselig af min Søvn ved en heftig Ringning med Portklokken og Banken paa mine Vinduer. Forskrækket sprang jeg op, formodede Ildløs i Byen, men, nei! det var en Estafette, som bragte Hans Majestæts Befaling til, strax at tilveiebringe 70 Stykheste til det Observations-Corps, som da skulde forsamles i Holsten. „Ak!“ sagde jeg til mig selv, „det var maaske Dødningeklokken, som ringede første Gang for mit hidtil saa lykkelige Fædreland.“ Jeg kunde ikke mere sove, men anvendte den øvrige Deel af Natten til at udstede de fornødne Ordre.

Disse første 24 Timers Begivenheder syntes at varsle om en mindre lykkelig Fremtid. Da jeg havde forestaaet Embedet i $2\frac{1}{2}$ Aar, fandt jeg det umuligt, endog med den strengeste Sparsomhed, at kunne leve, langt mindre leve saaledes, som det sømmede sig Stedets første Øvrighed; og mine Formænds sørgelige Skjebne³⁴ skrækkede mig. Derfor indgav jeg Ansøgning om det ved Ramus's Død atter ledigblevne Amtsforsvalter-Embedet paa Falster, og var villig til at opoffre den høiere Værdighed for at erholde det daglige Brød; men, da Hans Majestæt ikke fandt det passende, blev der allernaadigst tillagt min Gage 500 Rdl. aarlig, et Tillæg, som jeg vel af Erfaring vidste, ikke var ganske tilstrækkeligt til at dække Embedets Udgifter, men som dog vilde have været et vigtigt Bidrag, da jeg selv besad en liden Formue, erhvervet ved Arv og ved mit forrige Landbrug.

Men nu brød Krigen ud, Pengene tabte efterhaanden deres Værd, og der kom en Tid, da min hele Gage ikke var tilstrækkelig til derfor at indkøbe det fornødne Brødkorn. Min lille Capital forsvandt, mine Eiendomme blev pantsatte, og jeg var i Ordets egentlige Forstand fattig. Under denne langvarige Periode, hvori de mig underordnede Embedsmænd i alle Stænder havde betydelige Indtægter, og Moraliteten tabte sig alt mere og mere, blev det høist vanskeligt for en uformuende Amtmand at vedligeholde sin Embedsmyndighed, og der hørte Kraft til at kæmpe imod de Lidenskaber, som Tidsomstændighederne udviklede. I bestandig Kamp imod den Tids Embedsmænd for at undertrykke de herskende Snyderier, og imod Bønderne, som jeg maatte paabyde at anlægge nye Veie, da de gamle vare aldeles ufremkommelige, var jeg nødsaget til i de første Aar at gjøre mig almindelig

forhadt. Forfølgelse og Had er som oftest den karakterfaste Embedsmands Løn, og den blev ogsaa min. Men denne sørgelige Tid er forbi. Lad mig ikke tale om, hvad jeg har maattet lide.

Mit øvrige Liv og mine Bestræbelser som Menneſke, Embedsmand og Huusfader, ligge aabent for Dine Øine, alvidende Dommer! maatte jeg kun have behaget Dig! „Om jeg har behaget Guderne“, sagde for-dum en af Oldtidens Vise, „det veed jeg ikke; kun dette tør jeg haabe: at jeg stedse har søgt at indrette mine Handlinger saaledes, at jeg ønskede at tækkes dem.“

Saavidt gaar de efterladte Optegnelser fra Faye's egen Haand om hans tidligere, tildeels private Liv. Men et langt Aarmaal ligger imellem hans Ankomst til dette Amt og hans dødelige Bortgang herfra. I mere end een Menneskealder levede og virkede han i denne høiere, saa vigtige Stilling, og med sin kraftige Aand arbejdede han utrættelig for at fremme Alt, hvad der kunde være af Vigtighed, saavel for hele Landet, som fornemmeligen for den Deel deraf, der var nærmest overdragen til hans Styren. Hans Embedsvirken her indtraf i en bevæget Periode, hvori der endnu var saa Meget at ordne, og hvori Krigen med sine Forstyrrelser lagde saa mange Hindringer i Veien for Lovenes Overholdelse, for Forholdenes Udvikling, for det Almeennyttiges Fremme; men hans lyse Blik gjenneſkuede og bortlede mange Vanskeligheder; hans kraftige Villie gjenneførte mange vigtige Reforme; hans prøvede og urokkelige Retsind erhvervede ham en sjelden Indflydelse baade hos Høie og Lave; hans aabne, ædle Sind og kjærlige

Hjerte maatte omsider vinde ham selv deres Venskab, der ei i Alt kunde dele hans Anskuelse. Med en ualmindelig Udholdenhed og Flid vedblev han at virke langt ud over den Tid, da Mennesket ellers gjerne svækkes og trænger til Hvile, og først, da Legemets Svaghed lagde ham paa Lei, imedens Aanden endnu var kraftig, Blikket skarpt og lyst, trak han sig tilbage fra den offentlige Virken i stille Ro.

Paa disse Blade til Fayes Minde ville vi til den Hæderskrands, der omsnoede hans Isse, ogsaa føie nogle Egeblade, ved korteligen at fremstille nogle af de vigtigste Foranstaltninger, hvormed han har gjort sit Navn udødeligt i Thisted Amt.

Hos de Fleste vender Tanken sig da vist først til *Veiene*, hvorved dette Amt saa længe har udmærket sig, og hvis fortrinlige Tilstand skyldes Fayes utrættelige, kraftige Virken; men dermed havde han ogsaa mange Vanskeligheder og Fordomme at bekæmpe. Vi ville høre, hvorledes han selv i nogle efterladte Bemærkninger derom skildrer hine.

„En af de største Mangler i Thisted Amt var den yderst slette Beskaffenhed, hvori jeg forefandt Landeveiene, som i den lerede Jordbund næsten vare ufremkommelige. Da jeg havde bereist dem alle, fandt jeg, at de ikke kunde forbedres, og, at nye Veie med langt mindre Bekostning kunde anlægges. Megen Jord kunde spares ved at rette de utallige Bugter, hvormed de overalt slyngede sig igjennem Marker og Enge; nu bestemte jeg Landeveienes Brede til 13 Alen med en 3 Alens Grøft paa begge Sider, og afstak med egen Haand Veiliniere, for at kunne paa Stedet gaae de Indvendinger imøde, som Lodseierne maatte have at anbringe. At Sagen maatte finde overordentlig Modstand, kunde jeg forudsee. Det var forgjeves, at jeg

beviste dem, at den lige Linie er kortest, at Tabet af 19 Alen Jord, hvorfor Lodseierne havde faaet Erstatning ved Udskiftningen, eller kunde faae den hos Naboer, paa hvis Grund den gamle Landevei havde løbet, var langt ringere, end Tabet af 100 Alen Jord, der allevegne fandtes opkjørte paa Siderne af hine uindgrøftede Stier, som hidtil havde ført Navn af Landeveie. Alle Forestillinger vare spildte, og man ansaae Foretagendet som uoverkommeligt og ødelæggende for Landet; men, da jeg nu, uden at tage Hensyn til disse Indvendinger, paa eengang foretog mig en Strækning af 15 Miil, saa ansaae man sig som vanvittig, og, ophidsede af nogle Øvrigheds Personer, besluttede enkelte Sogne at gjøre Modstand, og Budstikken løb allerede om iblandt Almuen. Underrettet herom, lod jeg de fornuftigste Sognefogder kalde for mig, og det lykkedes mig at overbevise dem om, at, hvad enten jeg tog 1 eller 100 Miil under Arbeide, vilde Byrden stedse blive den samme for hver enkelt Mand, eftersom Veilinen var nøiagtigt opmaalt, og Arbeidet fuldkommen lige fordeelt, saa at ingen Mand fik mere, end 20 Alen Vei pr. Tde. Hartkorn. Byrden ved Overopsynet faldt derimod alene tilbage paa mig; men jeg haabede at vise dem, at denne ikke skulde blive mig uoverkommelig. Nu befalede jeg, at Arbeidet ufortøvet skulde tage sin Begyndelse; kun de urolige Sogne lod jeg ved Øvrigheden forbyde, ikke at lægge Haand paa Arbeidet, førend nærmere Ordre indløb. Dette Forbud vakte Opmærksomhed. Man frygtede for Følgerne af den begyndte Modstand, og, efter en vidtløftig Underhandling med Amtet og flere indgivne Ansøgninger om at maatte begynde, blev det endelig tilladt, og saaledes vare de første Vanskeligheder for dette vigtige Foretagende ryddede af Veien. Tre Aar

derefter var Arbeidet paa disse 15 Miil fuldkommen tilendebragt. Krigen og den deraf flydende Folkemangel standsede nu vel de videre Fremskridt i nogle Aar; men, saasnart Freden var sluttet, tog jeg igjen fat paa det afbrudte Arbeide, og har dermed siden aarlig vedblevet, saa at nu 39 Miil ere fuldførte. Saaledes ere ikke alene Amtets Hovedveie i den ypperligste Stand; men, da disse igjen overskjæres af Tværveie, anlagte man paa samme Maade, som Hovedveiene: saa havde Amtets samtlige Beboere Adgang til og Nytte af disse Anlæg, hvis Fordeel af Alle anerkjendes. Istedetfor, at 3 a 4 Tønder Korn tilforn udgjorde et fuldt Læs, kjører man nu mageligen 8 a 10 i den halve Tid, som alene kan erstatte enhver Bonde det paa Veienes Anlæg og Vedligeholdelse anvendte Arbeide. Men — hvad vindes ikke paa Heste og Vogne, som forhen ødelagdes i de sumpige Veie? Hvad vindes ikke ved den formindskede Sneekastning, der forhen udgjorde mere Arbeide om Vinteren, end det hele nuværende Veiarbeide. Hvad vindes ikke ved den erhvervede Markfred og det ved Veienes Retning vundne Jordsmon? Man har troet, at saa betydeligt Veiarbeide har været forbundet med overordentlige Byrder og Udgifter for Bondestanden: men det har i Sandhed ikke gjort een eneste Mand i Amtet 1 Rdl. fattigere; thi den eneste Pengeudgift indskrænker sig til de faa Bekostninger, som medgaae til Broer og Steenkister, hvilke udredes af Repartitionsfondet, og Ligningen dertil har ei været høiere end i Jyllands øvrige Amter, hvor intet Veiarbeide er foretaget. Og, hvad Arbeidet in natura angaaer, da kan det omtrent anslaaes i det første Aar, hvor Veiene anlægges, til 2 a 3 Dage pr. Tde. Hartkorn, i det andet til $1\frac{1}{2}$, i det tredie til 1, og Vedligeholdelsen

siden aarlig til $\frac{1}{2}$ Dag. Da nu dette Arbeide aldrig fordres uden paa de Tider, hvor Bonden ingen andre, vigtige Forretninger har, har Byrden været saa lidet følelig, at der nu indkomme idelige Andragender om, at Biveiene maatte, under Amtets umiddelbare Bestyrelse, anlægges paa samme Maade som Landeveiene. Dette viser noksom, at man ikke har fundet sig Besværet ved de forrige Anlæg, men derimod fundet en rig Erstatning i Veiene selv for det paa dem anvendte Arbeide. Til dette Værks Udførelse fandt jeg en driftig Medhjælper i den flittige Veiinspecteur, nu afdøde Justitsraad Thagaard,³⁵ der troligen stod mig bi i at udføre Amtets Ordre.

Herved gjorde den Afdøde sig længe meget ilde lidt blandt Almuen, som han selv bemærker. Den Uoplyste, som ei indsaae Fordeelene, men kun følte Besværlighederne ved det uvante Arbeide, hvorfor andre Amter vare befriede, yttrede lydelig Misfornøielse med hans Nidkærhed og urokkelig Bestræbelser. Men han stod fast og skrækkedes ei for de mødende Hindringer, i Bevidstheden om sin gode Hensigt, og, hvad han forudsaae, indtraf; da Arbeidet var fuldført, erkjendte Alle dets store Fordele, og der er næppe noget af alle Fayers Foretagender her i Amtet, der i den Grad erhvervede ham alle Beboernes Velvillie som Anlægget af de fortrinlige Veie rundt omkring, og enhver Reisende misunder os dette store Fortrin.

Overopsynet ved *Fiskerierne* i Liimfjorden er en Pligt, som paaligger de Amtmænd, hvis Jurisdictioner støde til Fjorden. Ved et kongeligt Decret var Fiskeriet med Heltebundgarn aldeles forbudt i Vigene ved Tømmerby og Østerild, og Overtrædelsen forbunden med Garnes Confiscation og betydelige Pengebøder. Anledningen hertil var en opkommen Trætte imellem tvende

Jordegodseiere, der misundte hinanden de Fordele, som Fiskeriet gav, og derfor havde indgivet gjensidige Klager over dets Misbrug. Regjeringen lod nedsætte en Commission til at undersøge Sagen, og Resultatet af dens Forhandlinger var et Forslag til, at Bundgarnene maatte aldeles forbydes, som fordærlige og ødelæggende for Fiskeriet. „De Grundsætninger,“ bemærker han selv, „hvorpaa Commissionen havde bygget denne Formening, forekom mig aldeles urigtige, hvorfor jeg bereiste Kysten og undersøgte Alt, hvad der kunde tjene til Sagens Oplysning. Af de Efterretninger, jeg erholdt, blev det høist sandsynligt, at der ingen Grund var til at lade en saa rig Indtægtskilde for 7 Sognes Beboere gaae ubenyttet bort. Derfor udkastede jeg en Plan til Fiskeriets Gjenoprettelse, bygget paa en ny og streng Orden, og Herredsfogden, Capitain Hansen,³⁶ til hvis Betænkning jeg sendte den, skrev en fuldstændig Afhandling over Sagen, der vandt Regjeringens Bifald, og hint skadelige Forbud blev hævet. Der blev nu befalet mig, at udkaste et provisorisk Reglement for den Orden, hvormed Fiskeriet skulde føres og Gevinsten fordeles. Overopsynet hermed blev henlagt under Amtet, og 15 Aars Erfaring har viist, at Fiskeriet, skjøndt det drives med 156 svære Bundgarn, som aarligen have indbragt et meget rigt Udbytte, ikke i mindste Maade er svækket“. Senere, ved Vesterhavets Gjennembrud igjennem Canalen ved Agger i 1825, dette Fiskeri ganske ophørt, da Helten tilligemed de andre Brakvandsfisk er uddøde i Liimfjorden.

Da Krigen brød ud, skulde *Kystmilitzen* ordnes, hvis Chef Amtmanden var; thi Regjeringens mere umiddelbare Virken kunde i de første Øieblikke ikke strække sig videre, end til de vigtigste og mest truede Punk-

ter. Amtets hele Kyst laae aaben for fiendtligt Indfald og Plynderier; thi ligesaa frygteligt, som Havet er med Vestenstorme, ligesaa let er det med gunstig Vind at lande for den mindste Baad. For altsaa at beskytte Kysterne, hvis Strandbredder vare belagte med Nordstrands Fartøier, Magaziner og Vaaninger, lod Faye, uden Bekostning for Regjeringen, 1500 eensformige Pikker forfærdige til Værge for Kystmilitzen, og oprettede et Skyttecorps paa 400 Mand, hvortil Geværerne vare requirerede i Amtet. Allerede i Foraaet 1808 viste dette Corps sig fra en agtværdig Side, da Underbefalingsmand Erichsen fra Ræhr med sin Afdeling af disse Skytter reddede Briggen „Peter & Anna“, der alt var besat af Fienden, og derved tillige 450 Tønder Magazin-Rug, hvormed Skibet samme Dag var tilladet. Fienden havde ved dette første Angreb viist, hvad man i Fremtiden kunde vente, og, da Hungersnøden i dette Aar tvang Nordmændene til at beseile disse farlige Kyster, saa blev et stærkere Forsvar fornødent; thi de Fartøier, som ei af Stormen bleve kastede paa Land og beskadigede, maatte nødvendigt falde i Fiendens Hænder, naar de ei fra Landet kunde forsvares. Derfor lod Faye, ved Kystmilitzens frivillige Hjælp og uden Udgift for den kongelige Kasse, opføre 3 Batterier ved Klitmøller og 4 i Viksø Bugt, befæste dem med de Kanoner og Svingbasser, som kunde erholdes i Egnen, og til deres Betjening 50 Mand af Kystmilitzen oplære i Artilleri-Exercitsen. Ved Hjælp af disse Forsvarsanstalter og de smaa Detachementer, som Generalcommandoen siden lagde paa disse Punkter, blev Kysten forsvaret, saa at kun eet eneste Fartøi under hele Krigen her faldt i Fiendens Hænder. Først 1811 bleve Batterierne forbedrede af en hidsendt Ingenieur og forsynede med noget

sværere Skyts. I en egenhændig, naadig Skrivelse af 12te September 1808 tilkjendegav daværende Kronprinds Faye Høistsammes Tilfredshed og Tak for hans Bestræbelser for Fædrelandets Forsvar.

Da Krigen brød ud, og vore Kyster blev strengt bloquerede, for at afskjære Communicationen med Norge og forhindre dets Proviantering, fik Amtet strax Ordre til at forsyne Skibsværftet i Christiansand med Kjød, Flæsk og Smør, og hele det vestlige Norge med Korn, samt forsyne Amtets 20 Miile lange Kyster med Bauner. „Saaledes“, bemærker Faye derom, „blev jeg paa engang *Spekhøker, Slagter og General.*“ For at kunne udføre dette, bleve mange Fartøier nødvendige til at transportere Levnetsmidlerne herfra til Norge, og herved mødte megen Modstand, da Skibseierne frygtede for at miste Skibe. Dertil kom den farlige Fiende for de Søfarende, det mægtige Nordhav. Denne Fiende, som ikke kunde bekæmpes med Magt, maatte man blot søge at fravende dens Bytte. Dertil lod Faye opføre Signaler ved Klitmøller, Vixø og Thorupstrand, for at tilkjendegive de Søfarende, under hvilken Kyst de befandt sig. Der oprettedes tillige Lods-væsen, for at indbringe Skibene paa den bedste Ankergrund, og Skibningsselskaber, der imod en bestemt Betaling skulde hæve de strandede Skibe paa Land og, om muligt, igjen udsætte dem i Havet, samt besørge deres Udlosning og Tilladning, alt for bestemte, af Amtet fastsatte Taxter. Herved forebyggedes den vilkaarlige Behandling, hvori Kystbeboerne ellers vilde have gjort sig skyldige imod Skibene. Men, da de ved Landsætningen stedse vare udsatte for større eller mindre Beskadigelse, anlagdes Skibsværfter paa de ovennævnte Punkter af Kysten, hvor Fartøierne blev reparerede med Tømmer, der blev forskrevet fra Norge.

En i Amtets Tjeneste antagen Skibsbygmester førte Bestyrelsen derover; men saavel hans som Tømmermændenes Betaling blev erlagt efter faste Priser, og Regningerne revideredes af Amtet. Disse Foranstaltninger stode i Krigens første Aar alene under Amtets Bestyrelse, og først senere blev Opsynet overdraget til tvende hidsendte, Amtet underordnede Maanedslieutenanter. Ved disse Anstalter lykkedes det at redde det vestlige og nordlige Norge for Hungersnød og i 7 Aar at bevare dette troe, sin Konge saa hengivne Folk fra Fortvivlelse, og Fayes Navn blev ofte erindret med Taknemmelighed paa hans Fødelands Kyster, efterat Broderbaandet ved Skjebnens urandsagelige Bud var blevet sønderrevet.

Strandingsvæsenet paa Jyllands Vestkyst stod den Gang, uagtet de fra Regjeringen udgivne, vise Love, og fortjente at staae i et slet Rygte. Paa at hæve dette, indføre mere Menneskelighed og tilveiebringe bedre Orden, henvendte Faye strax sin Opmærksomhed og arbeidede derpaa utrættelig. Han har derom bemærket: „De i Thylands øde Klitter adspredte Beboere, hvis væsentligste Næring er Fiskeriet paa et Hav, som den meste Tid af Aaret er utilgængeligt, fandt et Bidrag til deres Underholdning i de indstrandede Skibe, og ansaae Strandingerne som en Tilskikkelse af Forsynet, som en Understøttelse for Armoden og et Rov, som det ikke var Synd at bemægtige sig. Imod denne Anskuelse syntes den Tids Øvrighed ikke at have Noget at indvende, og det blev derfor høist vanskeligt at faae en bedre Orden indført saalænge, som disse levede. At et Vrag søndersloges paa Revlerne og dets Ladning opskylledes langs Kysten, ansaaes for den lykkeligste Omstændighed, fordi det gav den bedste Leilighed, især om Natten, til at bemægtige

sig det opdrevne Gods. At man altsaa ikke hastede med at bjerge, men at den største Deel blev Havets Rov, behøver jeg ikke at bemærke. Med Magt, indsaae jeg snart, kunde det ei rettes, da Misbrugene just dækkedes af de Organer, hvoraf Amtet skulde betjene sig. Altsaa maatte jeg gaae langsommere frem og i Begyndelsen skjule mine Hensigter. Mit første Foretagende hertil var at oprette en Forening med de langs Kysten allerede oprettede Bjergeselskaber, hvorefter Bjergelodderne skulde deles lige iblandt alle Selskabets Medlemmer, om endog deres Nærværelse ikke behøvedes ved Bjergningen. Derved søgte jeg at forbinde Alles Fordeel med det Heles Vel og gjorde saaledes den ene til Controlleur med den andens Handlinger. Tid efter anden afskedigedes de gamle Forbjergere, og jeg antog nye af de redeligste og dueligste Mænd, jeg kjendte. Disse bleve imidlertid blot constituerede med Tilkjendegivelse, at de skulde beholde deres Tjeneste og de dermed forbundne Fordele saalænge, som de udviste Raskhed og Redelighed i Bjergningen; men i modsat Fald vilde de strax vende afskedigede og dragne til Ansvar. Selskaberne selv gav jeg det Løfte, at jeg ved Bjergeloddens Bestemmelse skulde tage Hensyn til deres udviste Iver og Redelighed, ved at tilkjende dem en anseelig Part i Ladningen, da de i modsat Fald vilde være Lovens Straf underkastede, og der vilde kun blive dem tillagt en skadeløs Dagløn. Da jeg nu snart fandt Leilighed, fornemmelig ved Hjælp af de paa Kysten detacherede Militaire, at sætte mine Trusler og Opmuntringer i Udførelse, lærte man omsider at indsee, at den største Fordeel bestod i at bjerge Alt, hvad man kunde, og vaage over, at ingen fornærmede den Anden ved Tyveri. Bjergeselskaberne fik en høiere Indtægt, Herredsfog-

derne større Salarium, Toldvæsenet flere Sportler, Rhederiet og Kongens Kasse vandt; og, da alle fandt sig tjente med den indførte Orden, fordi den stemte overens med Alles Fordeel: saa havde jeg Tid efter anden den Glæde, at see de gamle Misbrug forjagede og saa megen Menneskelighed og Redelighed indført i Strandingsvæsenet, som det efter Sagens Natur og den bestaaende Lovgivning var muligt at give den.“

Da Krigen nærmede sig sin Ende, og de fiendtlige Tropper vare trængte ind i Holsten og truede Jylland, fik Amtet Befaling til at oprette en Landselegion af frivilligt Mandskab og saa hastigt, skee kunde, forsyne dem med Heste og Tilbehør. Befalingen var vanskelig at udføre; men den gode Aand, som stedse herskede her i Amtet, gjorde det muligt. Faye skjænkede selv 1000 Rdl. D. C. (∴ dansk Courant) til Legionens Tjeneste, samt fuldstændig Eqvipering til en Rytter. Mange af Egnens formuende Indvaanere fulgte Exemplet, og 8 Dage derefter stode 150 Mand med deres Heste opstillede paa Torvet i Thisted, hvilke samme Dag bleve indkvarterede i de nærliggende Landsbyer. Anførere vare alt beskikkede, og nu ventede man blot Ankomsten af en Officer, som af General-Commandoen var beordret til at dressere Folk og Heste, da der ankom Ordre, at Legionen indtil videre skulde gaae hjem. Imidlertid skete ny Udskrivning, og Legionens Frivillige, der for en Deel bestod af det Mandskab, som hørte til næste Aars Udskrivning, blev indkaldt til den staaende Hær. Da der altsaa kom ny Ordre til at stille Legionen paa marschfærdig Fod, bleve Vanskelighederne langt større end forrige Gang, eftersom næsten alt værbart Mandskab var borte og Folket nedslaaet over Krigens Udfald. Dog bleve de fornødne Heste og den største Deel af Mandskabet samlede,

da Legionen atter ifølge allerhøieste Befaling blev opløst, hvorved det frivillige Offer, som Amtets Indvaanere havde gjort, blev ubenyttet. Da nu dette Amt, efter General-Commandoens Indberetning, var det eneste, som havde seet sig i Stand til at bringe den kongelige Befaling i Udførelse, blev der igjennem det danske Cancelli tilkjendegivet Faye Hans Majestæts allerhøieste Tilfredshed med de udviste Anstrengelser.

Saaledes havde Faye, der som dette Amts Styrer levede og virkede i en bevæget Tid, meget at bekæmpe og mødte ofte alvorlig Modstand; men han vidste at beseire den, og det paa en Maade, hvorved han omsider blev agtet og elsket af Alle. Han siger selv derom i sine Optegnelser: „At jeg ved disse Foranstaltninger, der enten vare stridende imod de almindelige Fordomme, eller lagde Hindringer i Veien for Egennyttens, eller satte ubenyttede eller hidtil slumrende Kræfter i Bevægelse, maatte paadrage mig Misgunst hos adskillige Mennesker, der vare vante til at forvexle det Nyttige med Egennyttens og at belee enhver Anstrengelse, som ikke umiddelbart ledede til Vinding, derom kan den ikke tvivle, som kjender det menneskelige Hjerter; men, indsluttet i min stille Bolig, lod jeg Stormen rase forbi, forvissat om, at der dog engang vilde komme en Tid, da man ikke længere vilde miskjende mig. Dette Haab har jeg fuldeltigen faaet opfyldt, og med et rørt Hjerter takker jeg Forsynet, der hidtil har bevaret mig under Tidens Omvæltninger og skjænket mig mine Medborgeres Kjærlighed og Agtelse, hvorpaa jeg flere Gange har havt de umiskjendeligste Prøver, især under min korte Ansættelse som Amtmand over Svendborg Amt i Aaret 1822,³⁷ og under en i Aaret 1823 overstaaet dødelig Sygdom.“

Men det var ei blot med de omtalte, mere offentlige og iøinefaldende Foranstaltninger, at Faye udmærkede sig som Amtmand. Besjelet af den samme levende Interesse for Alt, hvad der kunde være til Amtets Tarv, søgte han med Iver at fremme ethvert Foretagende, hvorved dette kunde naaes, og skyede ingen Anstrengelse, intet Arbeide, for at gavne det Amt, hvis Styren var ham nærmest betroet. Ved at ordne Fattig- og Skolevæsen, ved at ophjælpe Agerdyrknin-gen, virke for Havevæsen og Træplantning; kort — i enhver Retning, hvor han troede at kunne være det Offentlige til Gavn, var han ufortrøden, og hans lyse Aand vidste som oftest dertil at vælge de rette Midler. Til nærmere at oplyse dette, ville vi endnu i Korthed betragte nogle af de vigtigste og mest bekendte Foranstaltninger af ham hertil.

Fattigvæsenets nye Indretning efter Reglementet af 5te Juli 1803 var vel begyndt, da han kom til dette Amt, men ei sat paa nogen fast Fod. Ivrigt bestræbte han sig for denne velgjørende Anordnings Overholdelse, fik de virkelig Trængende tildelt tilstrækkelig Underholdning, Fattigfogder ansatte rundtom til at optage Løsgængere, og der var en Tid, da Betleriet var saa aldeles forjaget her, at man kun kjendte det af Navn. „Denne gode Orden“, bemærker han selv, „vedvarede uafbrudt, indtil den noksom bekendte Vandring af ledige Haandværkssvende begyndte at tage Overhaand. Disse privilegerede Betlere, der, forsynede med Øvrighedspas, gennemstreife Landet i alle Retninger under Paaskud af at søge Arbeide, rystede her, som i hele Riget, den med saa megen Møie indførte Orden.“

For Almuens Oplysning interesserede Faye sig levende, og han tog selv en virksom Andeel i *Skolevæsenets* Ordning baade før og efter Anordn: 29. Juli

1814. Fuldstændige Skolebygninger med rummelige, lyse Skolestuer bleve opførte rundt om i Landet, og han overbeviste sig om, ved selv hyppigt at inspicere Skolerne, at Underviisningen der paa bedste Maade blev fremmet. Han udkastede først Planen til og fik ved Indstilling et Skolelærer-Seminarium oprettet her i Amtet i Snedsted,³⁸ og som fungerende Directeur havde han ofte Leilighed til at glæde sig over dette Instituts herlige Frugter under dets delige Forstandere: Provst og Ridder Bentzon,³⁹ nu i Ringsted, og Dr. theol. Ridder Brammer,⁴⁰ nu Biskop i Aarhus Stift. —

Da i en saa afsondret Egn Kunster og Haandværker, af Mangel paa Mønster og Anviisninger, maae staae tilbage, søgte han for en Deel at afhjælpe denne Mangel ved i Aaret 1827 at faae oprettet en Søndags-skole i Thisted med Understøttelse af Byens Embedsmænd. Den blev inddeelt i tvende Classer, og ved tvende lønnede Lærere undervistes der i Skrivning, Regning, Geometri, Tegning, Historie og Geographi. Den blev i flere Aar meget afbenyttet, selv af Mestrene, hvis Opdragelse i Ungdommen var aldeles forsømt, men ophørte senere af Mangel paa Understøttelse.

Amtets fjerne Beliggenhed gjorde det i den Tid overmaade vanskeligt at erholde Bøger. Embedsmændene manglede i Almindelighed Evne til at forskaffe sig de Skrifter, man ønskede at læse, og Følgen heraf var, at den videnskabelige Cultur stod her paa et meget lavt Trin. For at afhjælpe denne Mangel fik Faye med kongelig Sanction oprettet et offentligt *Bibliothek*⁴¹ i Thisted, hvilket reistes og vedligeholdtes ved frivillige Bidrag. Med saa indskrænkede Midler kunde vel denne Bogsamling ei hæve sig til nogen

anseelig Størrelse; men, da den dog snart talte 1600 Bind, meest udsøgte Skrifter, og blev meget afbenyttet, har den været til væsentlig Nytte for Amtet.

Allerede i 1807 fik Amtmanden Befordringsvæsenet her i en bedre Orden ved at inndele det i Lægder paa 8 Tdr. Hartkorn og sørge for nøiagtig Tour med Tilsigelsen. For lettere at udrydde den her grasserende morbus syphiliticus blev der oprettet Sygehuus i Thisted, hvorved Sygdommen meget blev hæmmet. Saaledes var det ikke i en enkelt Retning alene, hvori Faye lagde sin Embedsvirksomhed for Dagen.

Den Interesse, som han i sine yngre Dage paa Falster havde faaet for *Landvæsenet*, svækkedes aldrig siden under Embedslivets mange og forskjellige Forretninger, og han benyttede med Iver og Lyst den Indflydelse, som hans høie Stilling her i Amtet forskaffede ham til baade offentligt og privat at arbeide paa at fremme Alt, hvad der kunde virke til at forædle Agerbruget i denne Egn, Havedyrkning, Træplantning m. m.

Alt i 1810 gjorde han Forslag til et landoeconomisk Selskab for Aalborg Stift, og i Forening med daværende Stiftamtmand Pentz⁴² fik han et saadant oprettet den 30te Januar 1811; men allerede ved den første Generalforsamling kunde de forskjellige Amters Bestyrere ei enes om Maaden, hvorpaa det bedst kunde ordnes til Fordeel for hele Stiftet, og man fandt, at dets Virkekreds var for stor, hvorfor Interessen her snart tabte sig derfor, og Faye maatte trække sig ud af Directionen. Senere prøvede han flere Gange paa at faae et lignende Selskab oprettet for Thisted Amt; men under Krigen og de derpaa følgende, for Landmanden saa nedtrykkende Tider kunde Sandsen derfor ei vækkes eller næres, og det lykkedes først at faae

Planen realiseret 1841, da der paa den hæderkronede Oldings Fødselsdag til Ære for ham, som stedse havde været besjelet af den varmeste Interesse for Amtets Opkomst og Agerbrugets Fremme, blev i Thisted grundlagt et landoeconomisk Selskab for Amtet, hvoraf Faye blev første Æresmedlem.

Derimod arbeidede han utrættelig i sin lange Embedstid mere specielt paa at gavne Amtets Agerbrug i enhver Retning, hvor han indsaae, at noget Gavnligt kunde udrettes og indføres. Kartoffelavlens var endnu næsten ubekjendt her ved hans Ankomst, og kun nogle faa dyrkedes i Haverne. Faye var den første, som plantede Kartoffler i aaben Mark og overtalede nogle fornuftige Bønder til at følge Exemplet, hvorved de snart bleve almindeligt udbredte og dyrkede i det Større. Han var ogsaa den, der først foregik med Exemplet paa Vexeldrift, Dyrkning af Grøn-foder, Brugen af Svingplov, og lod dertil sin Mark indhegne.

For at forbedre Amtets Faarerace forskrev han Tid efter anden 60 ægte spanske Vædre fra det kongelige Schæferi i Esrom, hvilke bleve solgte ved offentlig Auction og saaledes fordeelte omkring i hele Amtet, hvorved Racen er bleven meget forædlet.

Da Hør- og Hamp-Avlen her var tildeels ukjendt, fik han endeel unge Mennesker oplærte deri ved Institutet paa Lykkenssæde⁴³ og senere oprettet et lignende privat i det mindre i Nærheden af Thisted, saa at de forskjellige Egne bleve forsynede med oplærte Hørberedere, og Dyrkningen af denne nyttige Plante blev derved almindelig.

Ligeledes arbeidede han ufortrøden paa at udbrede Sands for Havedyrkning, og i Forening med daværende Amtsforvalter, Justitsraad Caroc⁴⁴ og Seminarieforstan-

der Bentzon, oprettede han et Selskab, der ved ud-satte Præmier søgte at opmuntre Almuen til Have-anlæg; men det mødte for mange Hindringer paa en Tid, da Fordommene vare for mægtige, Sandsen for liden, til at der i denne Retning kunde udrettes noget Betydeligt; og Selskabet maatte hæve sin Virksomhed. Dog skyldes dette Selskab Oprettelsen af flere Kjøkkenhaver hos Bønder i Omegnen af Thisted.

Fra Falsters yndige, skovklædte Sletter var han kommen til Vesterhavets nøgne, kolde Kyster; hvor naturligt derfor, at han længtes efter Træernes Ly og milde Skygge, og han plantede og opmuntrede til at plante, trodsende det for Trævegetationen ugunstige Clima, om det saa kun var nogle Pilestiklinger, som han kunde faae Bonden til at stikke i Jorden og værne om, indtil han omsider ved de mange Forsøg vakte Sands derfor hos mange Landmænd, da de bleve overbeviste om, at om det end er vanskeligere, er det dog ikke umuligt, at faae Træer til at voxer i Nærheden af det stormende Hav. Da det var saa vanskeligt at skaffe Almuen Noget at plante i denne træløse Egn, gik hans Omhu fortrinligen ud paa at faae Plantereskoler indrettede paa flere Steder. Dertil fik han, i Forening med daværende Byfoged, Cancelliraad Møller⁴⁵, først en liden Lystskov anlagt ved Nykjøbing⁴⁶, senere et privat Anlæg ved Thisted af Justitsraad Caroc, og endelig 1821 den smukke, offentlige Plantage ved Thisted, som i 1830 blev udvidet og nu er Amtets Eiendom, hvorfra Træer til Udplantning aarlig i Mængde udleveres til Beboerne, og hvorved de nævnte Byer saa meget forkjønnnes. Paa flere Steder have private Mænd fulgt det givne Exempel og anlagt vakkre Smaaplantager, især paa Mors.

Saadan var Faye som Embedsmand, stedse virksom, utrættelig, kraftig, og hans lyse, stærke Aand vidste at fjerne Hindringer, fremme hans store Planer og fremlede Alt, hvad han erkjendte for Nyttigt og Gavnligt, hvortil hans høie Embedsstilling gav ham saa rig en Anledning. Men selv under Livets adspredende Tummel glemte han ikke sine kjære Muser, der saa tidligt havde besøgt ham, til hvis Stemme han havde lært at lytte, imedens han vandrede blandt Nordens høie Fjelde i Ungdommens eensomme Dage. Senere under Studenterlivet uddannede han sit Digtergeni ved Omgang med Datidens store Aander, og i „det norske Selskab“, saavel som i Friborgs gjæstfrie Hus vandt han mangan Ven iblandt Fortidens berømte Digtere; Wessel, Rahbek, Pram hørte til hans fortrolige Venner, og til Erindring derom opbevarede han i en efterladt Stam-bog adskillige Smaadigte, af hvilke nogle fra de mest bekjendte Hænder ville forefindes aftrykte i Slutningen af disse Blade⁴⁷. Mange smukke Digte, indrykkede i de paa den Tid udgivne Tidsskrifter, fløde da fra hans Pen, men mange flere ere gaaede tabt. Det tredie Decennium af hans Liv var ei lykkeligt, og da var det kun sjældent, han greb den forstemte Harpe. Da han derpaa maatte omvexle den bløde Digtertone med Forretningsmandens kolde og knuddrede Sprog, flygtede de fornærmede Muser, som han selv siger i Indledningen til sine „Kjærminder“, og i ti Aar saae han dem ikke mere. Siden vendte de da stundom tilbage og mødte ham paa hans eensomme Vandringer i Christiansmindes smilende Marker, og flere af hans Digte skrive sig fra denne Periode. I den Embedsstilling, hvori han tilbragte den sidste Halvdeel af sit Liv, var der endnu mindre Leilighed for ham til at dyrke Muserne, men Lyren blev dog aldrig ganske hængt bort,

og han greb den ofte i sine ledige Timer, hvorom mange Leilighedsdigte vidne fra hans Haand, hvilke efterhaanden findes indrykte i Bladene.

Det var ei af Digteren paatænkt at udgive sine Arbeider, imedens han levede, hvorfor han ei heller havde opbevaret sine Digte, af hvilke mange derved tabtes. Men en trængende Ungdomsven, som han ei vidste paa anden Maade at hjælpe, bevægede ham til at forandre sin Beslutning. I Aarene 1822 & 23 overleverede han til Trykken sine litteraire Arbeider i 4 Dele, af hvilken den første, under Titelen „Kjærminderne“, indeholder de af ham opbevarede Smaadigte; den anden et Sørgespil „Clementine af Porcella“; den tredie og fjerde „Panurgien“, en philosophisk og poetisk Mythe. Dette sidste Værk, som han skrev i sit 63de Aar, er i sin Tid blevet forskjelligt bedømt; men fra hvilket Standpunkt man end betragter det, maa man beundre den levende Phantasi, hvoraf Oldingen endnu er begeistret. Sin egen Dom derom udtaler han i et efterladt Brev til en Ungdomsven saaledes: „Vor Ungdom indtraf i en Periode, hvori det næsten var et Beviis paa Dumhed at hylde Christendommens Lære. Tidens Aand virkede ogsaa paa mig; den formaaede vel ikke at nedbryde min Tro; men den gav den en anden Retning, og jeg bestræbte mig for at forene Christendommens Mystik med Fornuftens Fordringer. En Prøve herpaa er den af mig forfattede Panurgi, som du vist ikke har billiget, endskjøndt den i sin romantiske Form overalt viser min dybe Agtelse for den christelige Religion og dens Lærdomme. Imidlertid har saavel Udarbeidelsen af dette Skrift, som mit hele Livs Eftertanke overbeviist mig om, at det er et aldeles forgjeves Arbeide at ville trænge ind i det Oversandselige, og at Philosopherne

have skadet Menneskeligheden uendelig meget ved deres mørke Grublerier, naar de have villet nedbryde Aabenbaringens Støtter, uden at kunne give noget tilstrækkeligt Vederlag.“⁴⁸

Daadrig og fortjenstfuld i sit offentlige var Faye endnu elskværdigere i sit private Liv. Stedse blid og kjærlig imod sine Nærmeste, tro og opoffrende imod sine Venner, medfølelse og deeltagende med Raad og Daad imod Enhver, som henvendte sig til ham, maatte han blive høit agtet og elsket af Alle, baade Høie og Lave. Han var altid villig til at hjælpe, og Ingen gik utrøstet fra ham, efterat have tolket sin Nød; Adgangen til ham stod stedse aaben, selv for den Ringeste, og den Fattige og Betrængte fandt i ham en Fader og kraftig Støtte. Aandrig og livfuld indtil Livets sidste Stund, samlede han en talrig Vennekreds omkring sig, hvor han optraadte, og hans Huus var en Glædens Bolig, hvorom Mange ville bevare en vee-modsfuld Erindring. Hans Aandskraft rustede ham med Styrke til at bære, med Taalmod til at udholde mangt et haardt Stød, hvormed Skjebnen prøvede ham ofte i Livet. Af 6 Børn, hvormed hans lykkelige Ægteskab var velsignet, berøvedes ham ved Døden den ældste og yngste Søn i deres kraftfulde Alder.⁴⁹ Et uheldigt Fald lagde ham selv paa Sygeleiet, som han i de tvende sidste Aar kun i enkelte Timer kunde forlade.

Som sin Konges Ven og tro Tjener, vandt han Hæder og Paaskjønnelse i Livet. I Aaret 1809 blev han udnævnt til Ridder af Dannebrog, 1827 til Dannebrogsmænd, 1828 til Conferentsraad, ved hvilken Leilighed følgende sande Digt til ham findes indrykket i Amtets Tidende:

Fyrstens Naade er ei Lidet værd,
 Naar han Danmarks elskte Konge ligner,
 Der saa mangelund sit Folk velsigner.
 Men, naar hver retsindig Mand sig glæder
 Over Hædersmandens nye Hæder,
 Da er Fyrste-Naaden *dobbelt* værd.

Rang og Titel selv har ingen Værd;
 Stempel kan jo staae paa falske Mynter,
 Hvor, som paa de ægte, det vel pynter;
 Men, naar Mand og Mynt er af Gehalt,
 Og kan Prøve staa i Eet og Alt,
 Da først Stemplet bliver *Noget* værd.

Dem vil Intet være mere værd,
 End den *gode Amtmands* Navn at bære.
 Saa vi kaldte *Dem* til *Deres Ære*;
 Thi *De* Prøve holdt i mange Aar.
 Bedre Titel *De* dog aldrig faaer;
 Den har *sand.* og ei blot *Navne-Værd.*⁵⁰

I Aaret 1840 blev han udnævnt til Commandeur af Dannebroke, og i Aaret 1841, da han høitideligholdt sit 50de Aars Embedsjubilæum, tillagdes ham Rang med Stiftamtmand.

Skjøn og hjertelig var den Maade, hvorpaa Folkets Kjærlighed for ham ved saa mange Leiligheder lagde sig for Dagen. Hans Fødselsdag var for Amtet en sand Festdag, hvorpaa hans Venner og Velyndere samledes i det gjæstmilde Huus for at lykønske den elskede Foresatte. Borgerskabet paraderede, Musiken spillede, Kanonerne tordnede, Festmaaltider gaves til hans Ære, og Glæden straaede fra Alles Øine, i det mangan stille Bøn hævede sig til den Algode med Tak, fordi Han saa længe bevarede Amtet den faderlige Styrer. Skjønnest udtalte sig denne Hengivenhed, da han den 10de August 1841 holdt sit Jubilæum, i det en talrig Mængde af Byens og Omegnens Embedsmænd og

Borgere m. Fl. havde indfundet sig og under Borgercorpsets Parade begave sig til Jubeloldingens Bopæl, for at overbringe ham deres Lykønskning. Fra endeel af Amtets Beboere tilstilledes ham en kostbar Sølv-Themaskine og tvende lignende Bordopsatser; fra flere af Thylands Proprietairer et Par smukke Kjørehopper med Skrivelser, hvori de bade ham modtage Gaverne som et Beviis paa deres Attraa efter at vise ham, hvor levende de erkjendte hans Værd. En Deel af Byens og Omegnens Damer havde broderet en smagfuld Lænestol med Fodteppe, som ligeledes blev ham tilstillet. Om Middagen indfandt et meget talrigt Selskab sig til et Festmaal, som var indrettet paa Gjæstgivergaarden, og hvortil Jubeloldingen med Familie var inviteret. Om Aftenen var den kongelige Plantage illumineret og talrig besøgt af en Mængde Mennesker, som i Salonen morede sig med Dands til den lyse Dag. Næste Aften indfandt han sig efter Indbydelse i Skuespillet, som et Selskab gav, hvilket da opholdt sig i Byen, og Forestillingen aabnedes med en Prolog og en Sang i Anledning af Festen.⁵¹

Ei længe efter varede Glæden over den sjeldne Styrke, hvormed han i den saa langt fremrykkede Alder kunde vedblive med ualmindelig Aands- og Legemskraft at bestyre sit byrdefulde Embede. Det følgende Aar blev han ved et uheldigt Fald fængslet til Leiet, og da han mærkede, at han ei kunde vente igjen at vinde sine Kræfter tilbage, ansøgte han om og erholdt sin Afsked i Foraaret 1843.

Efter den Tid var Legemet svagt, men Aanden usvækket den samme. Beundringsværdig var den Aands-Fyrighed, hvormed han lige indtil sin sidste Tid talte om de svundne Dage, og med levende Begeistring ledsagede Tidens Gang, imedens hans kjæreste Tids-

fordriv var at læse eller lade sig forelæse de udkommende Blade, æsthetiske og religiøse Skrifter. Men ei mindre maa man beundre det stille Taalmod, hvormed han saa længe udholdt sit smertefulde Leie, og den blide Hengivenhed i Forsynets Tilskikkelser, hvormed han trøstede sine kjære Omgivende, naar de sørgede over hans Lidelser. Hans Kræfter aftog dermed alt mere og mere, indtil omsider indtraf, hvad hans Venner saa længe med bange Ahnelse havde ventet; den stærke Aand udviklede sig af sit jordiske Fængsel, og den indgik til Lysets bedre Boliger ved en blid og rolig Død den 11te Marts d. A. (o: 1845).

Den 25de s. M. bleve hans jordiske Levninger stedede til den sidste Hvile, og da udtalte sig paa en skøn og høitidsfuld Maade den ualmindelige Agtelse og Kjærlighed, som han ved sin lange, daadrige Embedsvirken i dette Amt og ved sit elskelige Hjerte havde vundet. Flere Hundrede af Amtets verdslige og geistlige Embedsmænd, Landmænd, Borgere og Bønder havde dertil indfundet sig og samledes dels i Sørgehuset, forsaavidt Pladsen tillod, dels i Præstegaarden og paa Raadhuset. I et med Sort behængt Værelse, som oplystes af Candelabrer, var Kisten opstillet, som havde tillukt sig for stedse over det fromme Aasyn med de elskelige Træk, og den var prydet med hans Sabel og med en smuk og sindrig Plade.*) Denne fremstillede et Kors (et Sindbillede paa den christelige Taalmodighed, hvormed han i sit hele Liv bar sine mange tunge Prøvelser) og hvilede paa en op-høiet Sokkel. Derpaa laae under Korset paa den ene Side Lovbogen, hvorpaa Sværdet støttede sig med paa-hængte Vægtskaaler, hvori han veiede Fyrstens Krone

*) Den var forfærdiget af Skolelærer Beck⁵⁶ i Kliim, som i flere Aar havde været Lærer for den Afdødes Børn.

imod Bondens Spade; paa den anden Side laae Homers Digte, hvorpaa Lyren var opstillet. Ved Korsets Fod blomstrede Forglemmigeien, og Egekrandsen omvandt det foroven.⁵² Efterat Sørgekaren var samlet, blev afsjunget 1ste og 4de Vers af Ps. No. 400⁵³ i den evangeliske Psalmebog, hvormed han selv bad til sin Gud om Opløsning i Livets sidste Øieblik, og derpaa holdt Udgiveren af disse Blade den Tale, som under Bilag A hermed findes aftrykt. Efterat Ps. No. 422⁵⁴ var afsjungen, fremstod Stedets residerende Capellan, Hr. Pastor Holst⁵⁵ og sagde den Afdøde det sidste Farvel i den Tale, som her er tilføiet under Bilag B, hvorpaa Ps. No. 424⁵⁶ blev afsjungen. Nu toge Amtets verdslige Embedsmænd Kisten og bare den ud af Porten, hvor Byens Borgerchor stod opstillet en haye og modtog ham med sænkede Faner og dæmpet Musik, imedens Borgerrepræsentanterne fra Thisted bare ham op paa Torvet, og de fra Nykjøbing derfra til Kirkegaardsporten, og Amtets Sognefogder derfra ind i Kirken. Foran gik tvende Marchaller og Amtets tvende Riddere med hans Ordener paa Fløielspuder, i det en uoverseelig Skare Tilskuere, især af Bønder, som endnu engang vilde sige deres elskede Amtmand et rørt Farvel, omgav den talrige, uindbudne Sørgekare. Under hele Toget fyredes Minutskud fra Havnen, hvor Skibene laae med Flag paa halv Stang. Den skjønnne Kirke havde endeel af Byens Indvaanere i Forveien ladet smagfuldt decorere. Vinduerne vare tilhængte; Alter, Chor, Prædikestol, Orgel og de indelukkede Stole vare prydede med Sort, og den oplystes af flere Hundrede Voxlys. Da Kisten var kommen ind i Kirken, toge Amtets 8 Dannebrogsmænd den og opfyldte deres Ordenspligt imod den afdøde, elskede Broder, som de bare op i Choret, hvor Stedets Sog-

neprest⁵⁷, efterat Ps. No. 414⁵⁸ var afsjungen, fremstod og, efter at have holdt den Tale, som findes anført her under Bilag C, forrettede sit Embedes hellige Handling med Jordpaakastelsen, og Høitideligheden sluttedes med en af Hr. Capellan Troiel⁵⁹ dertil affattet Psalme, som findes aftrykt her efter Talerne under No. 5.⁶⁰ Psalmerne bleve afsjunge af et dertil indøvet Sangchor af Byens unge Herrer, og den hele Handling var overordentlig høitidelig og rørende, og Hjerterne bleve dybt bevægede ved Mindet om ham, til hvem de i saa mange Aar med Tillid havde sluttet sig, men nu her for stedse mistet. Den Afdødes jordiske Levninger bleve midlertidigen indsatte i en tillukket Begravelse i Kirken, for siden at nedsættes i en Gravhvælving⁶¹, som dertil bliver indrettet for Familien paa Byens nye Kirkegaard.

Paa dette Sted kunde det maaske have Interesse at meddele Afskrift af et gammelt Papir, som Udgi-
veren af disse Blade har liggende. Jeg ved ikke om det muligt er trykt i en eller anden af Datidens Aviser:

GERHARD FAYE,

Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd,
tidligere Amtmand for Thisted Amt i Jylland,
naaede den sidste Grændse for de Dødeliges
Virken.

Som en Mand af uplettet Levned holdt han altid fast ved Ret og Retfærdighed, utrættet berettede han stedse sin Konge sine Foretagender, Medborgeres Fryd og Glæde var han, en herlig Prydelse for Retsindighed og Humanitet.

Han har været.

Dyrebarere end alle andre var han mig som min trofaste Ledsager i Ungdommen, den fremrykkende Alder og Alderdommen, og ingen overgik ham i Retskaffenhed. Dog haaber jeg, at jeg omsider maa forenes med dig i de Saliges Boliger, sættende min Lid til Guds Medlidenhed og Jesu Christi Fortjenester, eftersom jeg, jevnaldrende med dig, ivrigen har fulgt dit Fodspor. Saa ofte jeg tænker paa vor Ungdoms Idrætter og Glæder vil jeg glad udbryde i Latiums Digters herlige Ord:

„Os tifold lykkelige sammenholdt ubrydelige Baand, og min Kjærlighed, som ikke ophævedes ved sørgelig Kiv, skal om føie Tid løse det sidste.“

Fred med dit Støv! gid en medfølende Guddom maa gjøre din Sjæl til Arving af den evige Lyksalighed.

Dette er en gammel Vens Ord, hvis Forbillede din Kiste gjemmer.

Consistorialraad Kruse.⁹²

DIGTE TIL OG OM GERHARD FAYE

Af disse har jeg kunnet finde ialt 9; muligt har der været flere, begravet i Aviser eller andetsteds. Jeg har her ordnet dem kronologisk.

1. „Til Faye“. Et Digt af Jens Baggesen. Originalen findes i den før omtalte, endnu bevarede Stambog. Det er skrevet 1785 og trykt første Gang i „Ribers Samling af Poesier“ 1786, S. 62, dér med Overskrift „I en Vens Stambog“. Det første Vers (der er ialt 6) lyder:

I Kummer svunde bort din Ungdoms Dage,
Blandt Mindeglimt af spæd Uskyldighed,
Hvis tabte Fryd du ønskede dig tilbage
Omsonst, o Ven! og græd.

2. Det S. 61 anførte Digt. („Fyrstens Naade er ei Lidet værd“).

3. „Skovplanteren. (Digteroldingen Faye tilegnet)“, et langt Digt paa 13 store Vers af St. St. Blicher, begyndende med de Linjer: „Flyd sødt og sagtelig, min stille Sang! Vær liig en lønlig Kildes milde Brusen!“ Digtet priser i højstemte Toner Fayes Initiativ til Anlæggelsen af Thisted Plantage paa en forhen øde Plet udenfor Thisted By: „Den sørgelige Slette som

et Hav, Ensformig, flad og skummel sig udstrakte“ — en licentia poetica, der forslaar noget, naar man tænker paa, at Plantagen (Christiansgave) kun dækker ca. 6,6 ha. Læseren vil vistnok føle sig noget desorienteret ved at erfare, at „Skovplanteren“ tryktes første Gang i „Nordlyset“, 9. Bd. 1829 — altsaa hele 16 Aar før Fayes Død. Den eneste mulige Forklaring paa Meningen med Digtet maa da være den, at det skal være et Slags Fremtidsperspektiv, et Minde sat engang i Fremtiden over den Mand, som til hin Tid vilde være borte — eller skulde Blicher i 1829 have hørt et falsk Rygte om Fayes Død?

4. „Sang den 22de Februar 1839“ (Fayes 79-aarige Fødselsdag). En selvstændig, i Thisted trykt Sang af en anonym („Lyd Du høit vor Høitids Qvad gjennem Thylands Dale“).

5. „Jubeloldingen Høivelb. Hr. Conferentsraad, Amtmand Faye helliget den 10de August 1841“ (Fayes 50-Aars Embedsjubilæum). Digtet, der er trykt i „Thisted Amts Avis eller den nordcimbriske Tilskuer“ ^{10/8} 1841, er signeret H. Da Faye takkes for den Hjælp, han „kjerlig yded’ ogsaa *Skolens Stand*“, og da Digtet fremtræder som „en Mindeblomst fra Fegges grønne Dale“, falder det nær at gætte, at H. er Skolelærer P. Henrichsen paa Mors (se Note 7), der netop boede i samme Egn, hvor Feggeklit ligger.

6. En Mindesalme af F. W. Trojel. („En Hæderkronet Oldings Støv Vi bringe nu til Muldet“) trykt i „Psalmer afsjungne ved Hr. Conferentsraad Fayes Bisættelse i Thisted Kirke d. 25. Marts 1845“.

7. „Bondeskarens Tanker ved Amtmand Fayes Liig“, af ovennævnte Skolelærer P. Henrichsen⁶³, trykt i „Thisted Amts Avis“ ^{27/3} 1845. Dette naivt rørende Digt lyder saaledes:

Saa har vor gamle Amtmand Bogen lukket
 Og sagt sit kjære Thye og Mors Farvell
 Nu fra hver Bondes Hjerte stiger Sukket
 Til Stjernehimlen for hans Sjæleheld.
 Han var vor Glæde her saa mange som vi vare,
 Nu glæde Gud ham hist iblandt de Vises Skaret!

Udi hans Barm og ved hans ædle Hjerte
 Vi lagde tit vor Kummer og vor Frygt —
 Han deeltog i vor Fryd, vor Haab og Smerte,
 Vi ved hans Omhu levede saa trygt,
 See derfor staae vi nu med Veemod ved hans Kiste,
 Skjøndt alt forlængst vi saae, vi snart ham skulde miste.

O! hør vor Bøn o! Gud du Eviggode,
 Den ædle Olding var os jo saa kjær!
 Giv du ham hist en eller anden Klode
 At styre, som han styred Amtet her,
 Og da engang naar vores Tid er omme,
 Saa lad os til vor gamle Amtmand komme!!

8. „Faye“, Mindedigt af St. St. Blicher, første Gang trykt i „Randers Avis“ ^{31/3} 1845. Det lille Digt („I Læ af egen Skov Du faldt da hen“) slutter sig i Indhold og Rytme nær til det tidligere omtalte („Skovplantøren“) og maa betragtes som en Afslutning paa dette.

9. „Conferentsraad, Amtmand Gerhard Faye“, Mindedigt af J. Deigaard⁶⁴, trykt første Gang i „Randers Avis“ ^{16/4} 1845, senere optaget i Forfatterens „Blandede Digte“. Randers 1847, S. 55—56. Heri omtales Faye som Prams, Rahbeks og Wessels Ven, der alle tro vil omfavne ham i Valhal; og Digtet ender med at forudsige, at

paa de faste Landeveie
 Din Bautasteen er varig sat,
 hvor tit og ofte Navnet *Faye*
 gjenlyde vil, i Dag som Nat.

NOTER OG OPLYSNINGER

1. Th. H. Erslev's „Forfatter-Lexicon“, hidtil Hovedkilden til Kundskab om Fayes Liv — se Bd. I (1843) S. 417—18 og Suppl. Bd. I (1858) S. 452. Af denne Kilde har Brickas „Dansk biografisk Lexikon“ ogsaa øst.

2. Dette Udvalg af Digte maa Djørup have glemt at foretage; idet mindste findes der ikke noget saadant i hans Manuskript. Stambogen er imidlertid endnu i Familiens Eje. Paa Titelbladet staar: „Stamme Bog for Gerhard Faye. Kiøbenhavn d. 1ste July 1781“. Bogen er fuld af Sentenser og Smaavers, mest af Digtere og Skønaander. Der er kendte Navne som Frimann (Peder Harboe), Kapt. Friborg, Christen Pram (og hans Forældre i Slagslunde Præstegaard), Jens Zetlitz, Hans Iver Horn, Tullin (vistnok Claus T., senere Hofintendant i Kristiania, en S. af Digteren Chr. T.), P. Martin (senere Assessor), Rahbek, Baggesen, Christiane Koren, Holck (vistnok den bekendte Agent) o. fl. Desuden er der adskillige Silhuetter.

3. *Andreas Faye*, f. $^{23}/_9$ 1727, blev pers. Kapellan i Lyngdal 58, res. Kap. til Oddernæs og Øvrebø 60, Sognepr. til Egersund 75, til Ø. Moland og Tromø 90, † $^{21}/_4$ 92.

4. *Ane Margrethe Karine Flintough*, D. af Sognepr. til Hurum, Abraham F., og Anna Elisabeth Gerhardsd. Schultz, f. Winge.

5. Stedet hedder *Øvrebø*. Antagelig har Provst Djørup ikke kunnet læse Ordet i Fayes Manuskript og saaledes faaet det omdannet til Øvrebøe.

6. *Egersund*, et Ladested i Stavanger Amt lige overfor Egerøen, som Faye i en Note til Digtet „Udsigterne“ (skrevet 1783) i „Kjærminderne“ beskriver saaledes: „Eggerøen bestaar af sammenhængende Klipper, og er ganske blottet for Skov; jeg har derfor ikke taget i Betænkning at kalde Øen en mosbe-

groet Steen. Paa den ene Side af denne Øe udstrækker sig det lave Jeddern [Jæderen], paa den anden Side det flakke Listerland; begge disse Kyster ere de farligste i Norge for de Søefarende, da Landet er lavt og ofte bedækket med Taage, rundt omkring bestrøet med Banker og blinde Skjær“. Her vandrede Faye ofte om i sin Ungdoms „Sturm- und Drangperiode“. Han taler selv derom i det nævnte Digt:

„Her seer jeg mig, som om blandt Fjelde vanker,
Hvor visnet Mos indhyller hvert et Trin,
Nedtrykt af Sorg og tunge, mørke Tanker,
Og sviat af den skarpe Nordenvind;
Mit Hoved mod de svage Skuldre bukker,
Jeg grunder paa mit Ungdoms-Liv og sukker“.

7. Denne yngre Broder, der hverken omtales i Lengnicks Stamtavle over Fayerne eller i „Patriciske Slægter“ Bd. 2, hed *Abraham Faye* og blev døbt i Øvrebø 4. Søndag i Advent 1765. Han er formodentlig død ung, siden man intet hører om ham senere.

8. *Hercules Weyer*, Sorenskriver i Jæderen og Dalene (med Bopæl i Egersund), f. ca. 1712, † ²⁵/₃ 95. (C. Klitgaard: *Kjærlighedsstudier*, S. 252).

9. Andreas Fayes Børn var foruden Gerhard (der egentlig var døbt *Giert*) og den i Note 7 omtalte yngre Søn Døttrene *Cathrine*, døbt i Lyngdal ¹³/₆ 1758, gift med Johan Andreas Willoch, residerende Kapellan til Øjestad, *Anna Elisabeth*, døbt i Øvrebø ¹⁷/₁₁ 1761, g. m. Kommandør Christian von Holsten, *Abraham*, db. sst. ²⁴/₂ 1763, begr. ¹⁵/₁₁ 1765, *Antonette Giertrudine*, db. sst. ²³/₆ 1764, begr. ¹⁶/₁₀ s.³A. og *Antonette Giertrudine*, db. ¹/₃ 1769, g. m. Peter Ludvig Lund, Sognepræst til Egersund. — Denne Liste, der ikke stemmer ganske overens med de trykte Stamtavler, er meddelt mig fra Statsarkivet i Kristiania.

10. *Lundehuset*, et Traktørsted ved Kongevejen til Helsingør, dengang en god halv Mil udenfor Københavns Nørreport. Stedet, der er opført i 1720'erne, findes endnu og ligger ved Siden af den nuværende Lundehuskro.

11. *Jens Christopher Friborg*, f. ¹²/₅ 1747 paa Højstrup i Stevns, † ²²/₁ 1838 i København. 1773 købte han Huset paa Hjørnet af Fiol- og Skidenstræde (nu Krystalgade). Her logerede i 4 Aar

(fra 1779) Digteren Christen Pram. Det er rimeligvis dennes Værelse, Faye siden kom til at bebo. Friborgs første Hustru, *Margrethe Sophia Horn*, var f. i København $^{12}/_9$ 1756 og døde sst. $^{28}/_3$ 1816. (Se Jens Christopher Friborg: En Urtekræmmer. Udg. af Sofus Elvius. Aarhus 1893).

12. *Kirstine Tersling f. Hofgaard*, Enke efter Kancelliraad Hans T. († 1785). Hun var Ejer af Vennerslund (hvor hun boede) og Kirstineberg; † $^{7}/_4$ 1806, 51 Aar gl.

13. *Jacob Edvard Colbjørnsen*, Dr. jur., Justitiarius i Højesteret og bl. a. Medlem af Landbokommissionen, f. i Norge 1744, † i København 1802. Han var Broder til Landboreformernes Talsmand Christian Colbjørnsen.

14. *Frants Theodor Lichtenstein*, Hofjunker, blev $^{23}/_9$ 1789 udnævnt til Guvernementssekretær, Justitssekretær og Notarius publicus i Trankebar; † $^{19}/_1$ 1802. Han var født i Trankebar som Søn af en højtstaaende Embedsmand dér, hvilket vel nok var Grunden til, at han fik Embedet. (Kay Larsen: Dansk-ostindiske Personalialia og Data, MS i Kgl. Bibl.)

15. Dansk juridisk Eksamen, som han tog 1790.

16. *Detlef Schleth*, Deputeret i Generaltoldkammeret, Konferensraad, † i Kbh. $^{20}/_4$ 1790.

17. *Joost Johan Behagen*, † paa St. Croix som Etatsraad $^{22}/_1$ 1824, 67 Aar gl.

18. Den bekendte Statsminister, Grev *Christian Ditlev Frederik Reventlow*, f. 1748, † 1827. Han var Leder af Rentekammeret 1784—1813.

19. Gaarden *Vestensborg* (tidligere kaldet Nørre Ladegaard) i Nykøbing Landdistrikt blev som Hovedgaard solgt ved Auktionen 1766 over det falsterske Krongods til Agent v. Westenhvis Sønner solgte den til Justitsraad Thestrup, som derpaa 1793 solgte den til Staten.

20. *Baadesgaard* i Græshave Sogn paa Lolland tilfaldt 1783 Kongen efter Prinsesse Charlotte Amalie. Bønderne blev Arvefæstere under Godset, der udskiftedes 1787—89.

21. *Gl. Kirstineberg* (Thingsted Sogn) og *Ny Kirstineberg* (Ønslev Sogn).

22. *Skørringe* (Falkerslev Sogn) ejedes paa dette Tidspunkt af Kammerherre K. A. Stampe. Han forbedrede Gaard og Gods meget og udskiftede alt Bøndergodset i Aarene 1794—1806.

23. *Hvededal* (N. Vedby Sogn) solgtes til Kronen af Konsistorialraad C. U. v. Westen (S. af den i Note 19 nævnte Agent

v. W.). Hovedgaarden blev da udstykket og til dels indtagen til Fredskov.

24. *Vaalse By og Valnæsgaard* i Vaalse Sogn, der solgtes til Edvard Hincheldey.

25. *Eggert Christian Stockfleth*, Stiftslandinspektør i Nykøbing p. F., f. 1747, † i Kbh. $^{23}/_2$ 1822, g.¹⁾ m. Dorothea Christine Graumann, f. 1747, † 1787. Datteren *Kassa Christiane S.* var f. paa Selsinggaard paa Samsø $^{11}/_3$ 1775 og døde i København $^{12}/_3$ 1858.

26. *Christopher Georg v. Walmoden*, f. i Brunsvig $^6/_8$ 1730, blev 1772 Amtmand over Nykøbing Amt og Aaret efter tillige Amtm. over Møens Amt (til 83); † $^{23}/_{10}$ 93. (I Fayes „Kjærmindeerne“ S. 132 findes et Digt fra 1797 til Frk. Lovise Walmoden. Hun var formodentlig Datter af Amtmanden).

27. *Christian Conrad Sophus Danneskjold-Samsøe*, Amtmand, f. 1774, † 1823, en virksom Mand, der ganske sluttede sig til de nye Landboreformer.

28. *Christiansminde* (Systofte Sogn), nu $20^{3}/_4$ Td. H., en Parcel af den gamle Nørre-Ladegaard (nu Vestensborg), hvorfra den blev solgt 1792. Hovedbygningen (i 1 Etage) staar endnu saaledes, som den opbyggedes af Faye.

29. *Mathias Thestrup*, † i Nykøbing p. F. $^{21}/_{10}$ 1808, 69 Aar gammel.

30. *Frants Ramus* (S. af Christian R., Provst, Sognepr. til Stokkemarke, og Barbara Thestrup), f. 1766, † som Kammerraad og Amtsforvalter i Nykøbing p. F. $^{29}/_{12}$ 1807. Gift $^{26}/_9$ 1800 med nedennævnte:

31. *Margrethe Helene Hincheldey* (D. af Justitsraad Christian H., Ejer af Ourupgaard samt Købmand i Nykøbing, og Laurentia Hofgaard), f. $^9/_3$ 1777, † $^{13}/_{11}$ 1861.

32. *Guldbrand Arentz*, Amtmand over Thisted Amt 1803—05, blev siden Kommiteret i Rentekammeret og døde som Etatsraad $^{10}/_{10}$ 1824, 67 Aar gl.

33. Mindestenen, som endnu staar i Skoven ved Gaabense — den samme Skov, i hvilken Faye ved sit andet Komme til Falster bad til Forsynet om Styrke til at udføre sit betroede Hverv — bærer følgende Indskrift: „Amtmanden over Thisted Amt i Iylland Gerhard Faye, hvis kloge og redelige Bestyrelse af de kongelige Godser paa Falster lagde Grunden til disses Velstand og Floer, hvis ædle Hierte og retskafne Vandel tilvandt ham alles Kierlighed og Høyagtelse, sattes her

paa hans Yndlingssted, hvilket han selv skabte, dette velfortiente Minde af hans skønsomme Ven F: Ramus“.

34. Fayes nærmeste Forgænger i Amtmandsembedet, *Arentz*, var i Virkeligheden kun Amtmand i 1 Aar og 4 Maaneder, idet han først tiltraadte Embedet i Jan. 1804. Det har vel været trange økonomiske Kaar, der saa tidligt forjagede ham fra Thisted. Formodentlig har hans Formand været stedt i en noget lignende Situation, skøndt denne, Kammerraad *Niels Ferslev* til Frisholt, beklædte Embedet 1793—1803. († $\frac{29}{6}$ 1803, 52 Aar gl.)

35. *Laurits Thagaard*, † i Thisted $\frac{8}{11}$ 1829, 73 Aar gl.

36. *Jens Christian Hansen*, Herredsfoged og Skriver i Ø. og V. Hanherred 1811—26.

37. Faye udnævntes $\frac{9}{4}$ 1822 til Amtmand over Svendborg Amt, men fritoges $\frac{22}{6}$ s. A. for at tiltræde det nye Embede med Tilladelse til at blive i det gamle. Efter Sigende var det Befolkningen i Thisted Amt, der nødigt vilde miste ham og derfor bevægede ham til at ansøge om Tilladelse til at faa sin Ansættelse annulleret.

38. *Snedsted Seminarium* oprettedes 1812, men flyttedes 1848 til Ranum ved Løgstør. I Snedsted Præstegaards Have er oprejst en Mindesten, hvor Seminariet har ligget.

39. *Niels Ludvig Christian Bentzon*, f. i Kbh. $\frac{5}{11}$ 1780, Sognepræst til Snedsted og Nørhaa 1809—30, tillige Seminarieforstander fra 1812, Sognepr. til Ringsted og Benløse 1830, † $\frac{15}{12}$ 46.

40. *Gerhard Peter Brammer*, Dr. theol., f. i Hillerød $\frac{5}{5}$ 1801, Sognepr. og Seminarieforstander i Snedsted 1830—42, senere Biskop i Lolland-Falsters og derefter Aarhus Stift, † i Vejle $\frac{17}{1}$ 1884.

41. Biblioteket fik Navnet „*Det Thylandske Provincial-Bibliotek*“. I en Indledning til Statutterne paavises dets Betydning for „den til Videnskaben opdragne Embedsmand, den tænkende Borger, kortsagt enhver, som ønsker ikke allene at være en nyttig, men ogsaa en dannet Medlem af Selskabet“. (Se Andr. Sch. Steenberg: „Folkebogsamlinger“. Aarh. og Kbh. 1900, S. 53—54).

42. *Ditlev Pentz*, f. paa Fjellebro i Fyn $\frac{16}{12}$ 1744, Stiftamtmand over Aalborg Stift 1794—1815, † i Aarhus $\frac{12}{9}$ 1817.

43. Paa Gaarden *Lykkenssæde* i Hillerslev Sogn paa Fyn blev der 1794 af dens Ejer Henning Schroll oprettet et Hør-

avlsinstitut, der bestod indtil 1863 og fik stor Betydning for Høravlens Fremme.

44. *Christian Caroc*, † som Etatsraad og Amtsforvalter i Vejle $\frac{7}{2}$ 1859, 71 Aar gl.

45. *Jacob Christopher Møller*, døbt i Kappel Sogn, Lolland, $\frac{12}{12}$ 1778, Byfoged i Nykøbing p. M. og Herredsfoged i Sønder og Nørre Herreder 1809—21, † i Præstø $\frac{28}{2}$ 1856.

46. Efter Overleveringen har Provst Caspar Schade i Aaret 1818 plantet det første Træ (en Lind) i Nykøbing Plantage.

47. Se Note 2.

48. Meget tyder paa, at den her omtalte Ungdomsven er den i Note 62 nævnte Konsistorialraad *Mandrup Pedersen Kruuse*.

49. Fayes Børn var følgende:

Andreas Emil Stockfleth, f. paa Christiansminde $\frac{20}{8}$ 1796, Byskriver i Thisted og Herredsskriver i Hillerslev og Hundborg Herreder, Overkrigskommissær, † i Thisted $\frac{22}{10}$ 1842.

Nanny Margrethe Christine, f. sst. $\frac{28}{10}$ 1797, † i Kbh. $\frac{10}{10}$ 1886.

Lyna Elisabeth, f. sst. $\frac{3}{12}$ 1798, † i Kbh. $\frac{18}{8}$ 1883.

Ludvig Othar Christian, f. sst. $\frac{5}{9}$ 1800, Told- og Konsumptionsinspektør i Hobro, † dér $\frac{1}{3}$ 1869.

Carl Viggo Vexelsen, f. i Thisted $\frac{7}{10}$ 1804, Kammerraad, Sandflugtskommissær i Hjørring Amt, Kystbefalingsmand, † i Hjørring $\frac{24}{11}$ 1871.

Eckardt Wilhelm August, f. sst. $\frac{20}{3}$ 1814, † som Discipel i Viborg Katedralskole $\frac{28}{7}$ 1830.

50. Digtet, der er uden Underskrift, findes i „Den nord-cimbriske Tilskuere eller Thisted Amts Tidende“ for 18. Nov. 1828.

51. I Anledning af Jubilæet opførte P. J. Titchens Skuespilerselskab en „Prolog med Sang“. Prologen fremsagdes af Hr. Søeborg, Sangen udførtes af hele Personalet. Derefter spillede „Farinelli“, et i sin Tid yndet Lystspil med Sange og Kor af de Forge, St. Georges og Leuven, overs. af J. L. Heiberg.

52. Indskriften paa Kistepladen lød ifølge en gammel Afskrift saaledes:

Her hviler

Støvet af den i Livet saa elskelige, nu i Døden

salige Olding

Conferentsraad

Commandeur af Dannebrogen og Dannebrogsmænd

Gerhard Faye.

Han var født i Lyngdal i Norge den 22de Februari 1760, blev ansat som Inspecteur over de kongelige Godser paa Falster den 10de August 1791, som Amtmand over Thisted Amt i Aaret 1805 og døde her i Thisted den 10de Marts 1845 i sin Alders 86de Aar.

Den 4de December 1794 indgik han i Ægteskab med sin efterlevende Hustru,

Kassa Christiane Stockfleth,

med hvem han i 50 Aar deelte Livets Glæder og Sorger, og blev deri velsignet med 4 Sønner og 2 Døttre, af hvilke de 2 Sønner alt ere samlede med ham i Lysets og Fredens Hjem.

I alle Livets Forhold elsket af Høie og Lave, virkede han med sjelden Aandskraft, der ei forlod ham i Alderdommens svagere Dage, og hans Navn vil være uudslettelig indgravet paa den Æresstøtte, han ved sin daadrige, rastløse Virken reiste sig her i Livet.

Men endnu dybere er Mindet om den ømmeste Ægtefælle, den kjerligste Fader, den saa trofaste og ærlige Ven og Raadgiver indprættet i de Manges Hjerter, som nu sørge ved hans Bortgang og kun søge Trøst i at skue op til de lysere Boliger, hvorhen den fromme, gudhengivne Sjel er vandret forud. — Fred med hans Støv!

Et Lysglimt ovenfra har kaldet bort
Den Aand, som viste sig saa stærk i Livet,
Den virked her i Straaleglands for kort,
Nu funkler den, et evigt Liv er givet.
Saa hvil da nu i Fred, Du fromme Gamle!
Den, her adskiller, hist skal atter samle.

53. Salmen Nr. 400 i „Evangelisk-kristelig Psalmebog til Brug ved Kirke- og Huus-Andagt“ begynder: „Som Morgendug mit Liv hensvinder.“ (Af Claus Frimann).

54. „Saa samles vi til vore Fædrel“ (Af samme, lidt ændret).

55. *Johan Peter Holst*, f. i Roskilde ¹⁰/₁₂ 1803, resid. Kapellan til Thisted og Sognepr. til Skinnerup 1839—51, † ¹⁶/₁₂ 1881.

56. „Vor Tanke bort fra Jorden iler“. (Af H. C. Bunkeflod).

57. *Michael Bech*, Skolelærer og Kirkesanger i Klim, f. paa Øland ca. 1799. (Noten Side 63 er ved en Fejltagelse bleven nummereret som 56).

57. *Marcus Christian Vilhelm Michelsen*, f. i Kbh. $\frac{1}{4}$ 1804, Sognepr. til Thisted og Tilsted 1837—55, Provst over Hundborg og Hillerslev Herreder $\frac{21}{10}$ 37, † $\frac{20}{6}$ 55.

58. „Jeg i mit Livs det sidste Blund“. (Ubekendt Forf.)

59. *Frants Vilhelm Trojel*, f. paa Kjeldgaard i Salling $\frac{9}{4}$ 1814, pers. Kap. i Sjørring og Torsted 1842—47, † $\frac{5}{11}$ 1888.

60. Omtalt under Digtene (Nr. 6).

61. Denne Gravhøj paa Thisted Kirkegaard har aabenbart sat den stedlige Ungdoms Fantasi i Svingninger. Det siges, at naar man løber tre Gange rundt om Højen og raaber: „Faye! Faye! kom herud!“, saa viser den gamle Amtmand sig.

62. Utvivlsomt *Mandrup Pedersen Kruuse*, f. i Kbh. $\frac{14}{13}$ 1760, Forfatter, † som Sognepræst, Provst og Konsistorialraad i Højelse ved Køge $\frac{14}{4}$ 1846. Hans Levetid falder nøje sammen med Fayes, da han var født samme Aar som denne og døde Aaret efter ham. (Se: Zakarias Nielsen: Provsten i Højelse).

63. *Povl Henrichsen*, f. i Hvidbjerg paa Mors $\frac{25}{1}$ 1799, var 1833—56 Skolelærer i Flade paa samme Ø. Han havde haft en noget omtumlet Skæbne, var et godt, men uroligt Hoved og syslede flittigt med Pennen. Han døde $\frac{21}{6}$ 1881 og blev begravet paa Flade Kirkegaard. (Se „Skolelærer Povl Henrichsens Selvbiografi ved S. Nygård“ i „Saml. til jysk Hist. og Topogr.“ 4. R. I., 355—465).

64. *Jørgen Deigaard*, f. i Gjellerup ved Varde $\frac{6}{11}$ 1789, var i 2 Aar Fuldmægtig paa Amtskontoret i Thisted, blev senere Sagfører i Nykøbing p. M. og døde som Krigsraad og Overretsprokurator i Viborg $\frac{28}{4}$ 1860.

REGISTER OVER PERSONNAVNE

	Side
Arentz, Guldbland, Amtmand.	37, 73, 74
Baggesen, Jens, Digter.	67, 70
Beck, Michael, Skolelærer.	63, 76
Beeken, Hofboghandler.	8
Behagen, Joost Johan, Etatsraad.	30, 72
Bentzon, Niels Ludv. Chr., Seminarieforst.	54, 57, 74
Blicher, St. St., Digter.	13, 67, 68, 69
Brammer, Gerhard Peter, Biskop.	54, 74
Bunkeflod, H. C., Salmedigter.	76
Caroc, Christian, Amtsforvalter.	56, 57, 75
Charlotte Amalie, Prinsesse.	72
Colbjørnsen, Christian, Justitiarius.	72
— Jacob Edvard, Justitiarius.	29, 31, 33, 36, 72
Danneskjold-Samsø, Chr. Conr. Sophus, Greve, Amtmand.	34, 73
Deigaard, Jørgen, Overretsprokurator.	69, 77
Djørup, Anna Sophie f. Stilling.	5
— Christian, Provst.	4, 6, 70
— Frantsine Kirstine f. Holst.	6
— Laurs Chr., Proprietær.	5
Erichsen, Underbefalingsmand.	47
Faye, Abraham.	70
— Andreas, Provst.	23, 70
— Andreas Emil Stockfleth, Byskriver.	6, 75
— Ane Margrethe Karine f. Flintough.	70
— Antonette Giertrudine.	71
— Carl Viggo Vexelsen, Sandflugtskommissær.	75
— Eckart Vilhelm August.	75
— Kassa Christiane f. Stockfleth.	34, 73, 76
— Ludvig Othar Christian, Toldinspektør.	75
— Lyna Elisabeth.	75

	Side
Faye, Margaretha Karine f. Flintough.	23
— Nanny Margrethe Christine.	15, 75
— Nicoline Severine f. Holst.	6
Ferslev, Niels, Amtmand.	74
Flintough, Abraham, Præst.	70
— Anna Elisabeth Gerhardsdatter f. Winge.	70
Friborg, Jens Christopher, Kapt.	27, 28, 58, 70, 72
— Margrethe Sophia f. Horn.	72
Frimann, Claus, Digter.	76
— Peder Harboe, Digter.	70
Hansen, Jens Christian, Herredsfoged.	46, 74
Henrichsen, Povl, Skolelærer.	7, 68, 77
Hincheldey, Christian, Justitsraad.	73
— Edvard, Proprietær.	73
— Laurentia f. Hofgaard.	73
Holck, Agent.	70
Holst, Johan Peter, Præst.	4, 6, 64, 76
— Lars Hilman, Købmand.	6
Holsten, Anna Elisabeth f. Faye.	71
— Christian von, Kommandør.	71
Horn, Hans Iver, Digter.	70
Koren, Christiane, Forfatterinde.	70
Kruise, Mandrup Pedersen, Provst og Konsistorial- raad.	66, 75, 77
Lichtenstein, Frants Theodor, Hofjunker.	29, 72
Lund, Antonette Gertrudine f. Faye.	71
— Peter Ludvig, Præst.	71
Martin, P. S., Assessor.	8, 70
Michelsen, Marcus Christian Vilhelm, Provst.	4, 6, 77
Molbeck, Chr., Professor.	
Møller, Jacob Christopher, Byfoged.	57, 75
Pentz, Ditlev, Stiftamtmand.	55, 74
Pram, Christen, Digter.	28, 69, 70, 72
Rahbek, Knud Lyne, Digter.	28, 69, 70
Ramus, Barbara f. Thestrup.	73
— Christian, Provst.	72
— Frants, Amtsforvalter.	36, 40, 73, 74
— Margrethe Helene f. Hincheldey.	36, 73
Reventlow, Christian Ditlev Frederik, Greve, Statsminister.	31, 36, 72

	Side
Schade, Caspar, Provst.	75
Schleth, Detlef, Konferensraad.	30, 72
Schroll, Henning, Proprietær.	74
Stampe, K. A., Kammerherre.	72
Stockfleth, Dorothea Christine f. Graumann.	73
— Eggert Christian, Stiftslandinspektør.	34, 73
Søeborg, Skuespiller.	75
Tersling, Hans, Kancelliraad.	72
— Kirstine f. Hofgaard.	28, 29, 72
Thagaard, Laurits, Justitsraad, Vejinspektør.	45, 74
Thestrup, Justitsraad.	35, 36, 72
— Mathias, Amtsforvalter.	73
Titchen, P. J., Teaterdirektør.	75
Trojel, Frants Vilhelm, Kapellan.	65, 68, 77
Tullin, Christian, Digter.	70
— Claus, Hofintendant.	70
Walmoden, Christopher Georg v., Amtmand.	73
— Lovise.	73
Wessel, Johan Herman, Digter.	69
Westen, v., Agent	72, 73
— C. U. v.	72
Weyer, Hercules, Sorenskriver.	25, 71
Willoch, Cathrine, f. Faye.	71
— Johan Andreas, Præst.	71
Zetlitz, Jens, Digter.	70

Portrættet paa Omslaget er reproducet efter A. Flints Stik i 1. Del af Fayes „Litteraire Arbejder“; den indhæftede Tavle er gengivet efter Maleri paa Frederiksborg Slot.

Tidligere udkom:

CHR. HEILSKOV

Dansk Provinstopografi.
(Emil Wiene.) Pris Kr. 20,00.

Nordbo-Navne.
(Schønberg.) Pris Kr. 1,50.

Esperanto-Fører for Aarhus
og Omegn.
(Forf.) Pris Kr. 0,35.